

Táza postai
díjta is szám.
No. 224718/929.

Dr. Ramasetter Róbert

BUDAPEST

10. Telefon: 8-81. I.
Havonta 110, negyed-
évre 600, egészévre 12
lelve 12, egészévre 20
etéseik díjazásá szerint. Az „UJ
KIELET” az erdélyi és bánági zsi-
óság egyetlen politikai napilapja.
Kérlekint utánnyomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Diszkrét 2. I. e.

UJ KIELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Ara 5 lej

Vasárnap, 1936. október 18.

5697. EV. XIX. EVF.
CHESVAN 2. 238. SZAM

Végleg meghiusultnak tekinthető az új locarno-i értekezlet

Németország nem hajlandó aláírni új locarno-i paktumot, amely a népszövetségi alapokmány 15-ik, vagy 16-ik szakaszának megfelelő volna. Fontos megbeszélések Párizs, London és Brüsszel között. Eden új béketerve, melybe beilleszthetők Belgium kívánságai

Londoni jelentés szerint a Foreign Officebe beérkeztek a francia és német kormányok válasza a szeptember 18-i angol jegyzékre, amely az öt locarno-i hatalom értekezletére vonatkozik.

Ezzel kapcsolatban a Havas Londonból érkező jelentése azt a kínos szenciót közli, hogy a locarno-i hatalmak konferenciájának sorsa, amely eddig problematikusnak tekintették, most már teljesen meghiusultnak tekinthető. Azok a hírek, amelyek szerint Németország legutóbb Angliának adott válaszában kijelenti, hogy nem hajlandó olyan új locarno-i paktumot aláírni, amelynek értelmében a feleknek joguk lenne katonai intézkedéseket tenni a törvényes védekezés jog értelmében, vagy a népszövetségi alapokmány 15., vagy 16-ik szakaszának megfelelően, mint ahogy a locarno-i egyezmény második szakasza előírja, — megerősíti angol körök szerint azt a fellelést, hogy Németországnak szándékában áll továbbra is távol tartani magát Genftől.

Rendkívüli ülészakra hívták össze a belga parlamentet

Brüsszel, október 17. A mai minisztertanács véglegesen elhatározta a parlamentnek rendkívüli ülészakra való összehívását, amely hivatalosan lesz megvitatni a katonai törvény módosítására vonatkozó javaslatot. A kormány megtette az első intézkedéseket a rexisztákból és flamand nacionalistákból álló ellenzéki csoporttal szemben. Ezek azzal fenyegetőznek, hogy ha Jaspars, visszaélésekkel vádolt közlekedési miniszter nem mond le, az összes ellenzéki képviselők lemondanak és új választásokat provokálnak. A kormány viszont a mandátumokról való lemondásról szóló törvényes eljárási módokat megváltoztatására akar törvényjavaslatot előterjeszteni.

Egyidejű brüsszeli jelentés szerint a párt a belga külpolitikai irányváltozást nagy uccai felvonulással ünnepelte meg. A tömeg éljenzte III. Lipót uralkodót és Degrellet, a párt vezérét.

Vizont egyidejűleg egy, a rexiszták elleni politikai gyűlésen, Spaak külügyminiszter kijelentette, hogy Belgium új állásfoglalása a feszültséget van hivatalosan vezetni. Biztosítani akarja azt, hogy a belga terület ne szolgálhasson átvonulásra, sem katonai hadműveletek alapjával.

Fontos megbeszélések Párizs, London, és Brüsszel között

A legutóbbi negyvenöt óra alatt fontos megbeszélések folytak Párizs, London és Brüsszel között, melyek az angol külügyminisztérium beavatottjai szerint a még mindig nem teljesen tiszta helyzetet rövidesen tisztáznák fogják. Az angol diplomácia szünet nélkül dolgozik a belga lépés által adott új helyzet megoldásán. Londonban remélik, hogy a Foreign Office, mely az utóbbi időben Németországgal kapcsolatban annyi válságot simított el, ezúttal is eredményesen fog működni. Angol politikai körök szerint.

Eden egy olyan béketervet foglalkozik, amelynek kereteibe különös nehézségek nélkül be lehet illeszteni Belgium új kívánságait s amely, ha a franciák helyeslést elnyeri, el fogja hártani az akadályokat az öthatalmi értekezlet elől és gyökeresen enyhítené az európai feszültséget.

Londonban tisztában vannak azzal, hogy Párizs helyzetét keleti szövetségeseivel szembeni viszonya is nehezíti, mert ezek szintén erősen érintve látják magukat a nemzetközi erőviszonyoknak a belga lépés által történt megváltozása következtében. Tegnap el is terjedt a hír, hogy Ossuski

Gamelin vezérkari főnök hosszasan tanácskoztak. A majdnem egész délelőttön át tartó megbeszélésről hivatalos jelentést nem adtak ki, de a beavatottak tudni vélik, hogy a tárgy a francia-szovjet katonai szerződés és Belgium magatartása volt.

A reakciós francia sajtó atakja Blum ellen a belga lépés miatt

Tegnap reggel háromszáz párizsi napi és időszaki lap felhívásban fordult Franciaország népéhez a Blum-féle úgynevezett népfrent kormány ellen. A felhívás figyelmezteti a miniszterelnököt a francia-szovjet katonai szerződés veszedelmeire, továbbá azokra a kísérletezésekre, amiket a népfrenti kormányzat most végez és amiknek jó vége nem lehet. Elmondja, hogy Belgium elvesztése is ennek a balfogásnak a következménye és végül megállapítja, hogy Blum a kommunisták eszköze lesz, ha idejében meg nem gondolja magát és meg nem tisztítja a bel-közéletét tőle.

A francia sajtó az olasz-francia barátság lehetőségéről

Minden közbejött politikai meglepetés mellett se feledkezik meg a francia sajtó Ciano gróf olasz külügyminiszter közeli berlini látogatásáról és annak várható következményeiről. A Times szerint annak ellenére, hogy pillanatnyilag igen erős eltolódás van a francia és az olasz politika között, a helyzet nem reménytelen. Olaszország és Franciaország soha nem fognak komoly szakításra el kerülni. A barátság szálai és érdekei is sokkal azonosabbak, semhogy ez bekövetkezhetne. Ugyanilyen hangnemben ír az Information is, mely szerint Olaszország közép-európai terveinek békés megvalósítása ellen a francia politikának nincs kifogása, mert a Blum-kormány békészeretőbb, mint bármelyik elődje a háború befejezése óta.

A fentiekkel kapcsolatban a l'Oeuvre római hírt közli, amely szerint az új belga politika lehetővé teszi Olaszország számára a locarno-i konferencia előkészítő tárgyalásainak hoztatását, hogy Belgium nem vehet részt az értekezleten, csupán mint megfigyelő. Ennek megfelelően az értekezleten csak négy hatalom venne részt.

Minek örül Németország?

Német részről különösen fontosnak tartják, hogy Belgium területén ezután sem Anglia, sem Franciaország nem rendezhetnek bázisokat repülőhadsergük számára. Az ezirányú német félelem, amint most a „Daily Telegraph” egyik cikkéből kitűnik, nem is volt alapítalan. A lap szerint ugyanis az angol hadvezetőség éppen most gondolt arra, hogy erősen fejlődő repülőhadserge számára megfelelő állomásokat szervezzen Belgiumban. Baldwin már egyszer kijelentette, hogy Anglia légi határa nem parti szikláit fölött, hanem a Rajna mellett van. A belga diplomáciai lépés most ezen a területen szűkítette meg a légi harcok lehetőségének területét Németország javára. Mindez természetesen csak a békeidőben üzött stratégia elgondolásai szerint van így, mert háború esetén a belga repülőállomások is mindenképpen (Folytatása a 12. oldalon.)

VILAG TÜKRÉ Az európai demokráciák sorsa

Irta: Sir Austen Chamberlain, Nagybritannia volt külügyminisztere

„Biztosítani a demokráciát a világ számára.” Illusztrálták-e valaha gunyosabban az emberi kívánságok hiábavalóságát, vagy — tegyük hozzá — a jelszavak bolondságát, mint amilyen az ellentét e frázis és a háborutáni évek története között? A nagyhatalmak közül csak az Egyesült Királyság, az Amerikai Egyesült Államok és Franciaország tartották meg demokratikus hagyományait. Vegyük még ezekhez a skandináv államokat, Belgiumot, Svájcot és Hollandiát s kimerítettük a mai demokratikus alkotmányok jegyzékét. Másutt le-tört a parlamentarizmus. A parancsuralmak korában élünk.

Számunkra, akik még mindig ragaszkodunk parlamentáris eszményeinkhez s liberális és demokratikus alkotmányunkhoz, talán érdemes néhány pillanatig elgondolkozni azon, hogy mi hiúsította meg a reménységet egy új Európára vonatkozólag, mely szabad önkormányzatu és békés nemzetekből áll.

A saját hazámban nem kételkedem a parlamentáris kormányzat jövőjét illetőleg. Sokkal mélyebben gyökerezik az angol hagyományokban és szokásokban, semhogy bármilyen baloldali vagy jobboldali diktátor elsöpörhetné. Mégis a saját biztonságunk érdekében jó lesz előre nézni, mert aki előre néz, az előre készül és hogy kel-lően megérthessük a külügyeket, ehhez tá-jékozottság kell, csak így érthetjük és itél-hetjük meg helyesen, hogy mi történt és mi történik más országokban.

Eppen most olvastam el egy kis kötetet, amely Londonban jelent meg Peers Allison tanár tollából, aki a liverpooli egyetem a spanyol nyelv tanára. A könyv címe „A spanyol tragédia — 1930—36.” Valóban tragikus történet, amelyet a szerző elbeszél olyan pártatlansággal, amilyenre nem gyakran akadunk folyó események tárgyalásánál. Valójában annyira elfogulatlan, hogy nehéz megállapítani belőle a saját politikai pártállását, bár pusztán a könyv alapján úgy vélem, hogy a szerző a liberális gondolkodású irodalmi embereknek azzal a kiváló csoportjával rokonszenvezik, akik Spanyolországban oly sokat tettek azért, hogy előkészítsék a forradalmat és elpusztítsák a monarchiát. Mert ha a szerző fel tudja ismerni, hogy a spanyol nép eleinte szívesen látta Primo de Riverá parancsuralmát; ha nagylelkűen elismeri a király bátorságát, hazafiasságát és viselkedésének nagylelkűségét a trónról való letaszításának pillanatában, akkor Peer tanár nem a monarchiával és még kevésbé a parancsurallommal rokonszenvez, hanem inkább azokkal az ideálokkal, amelyeket a „Liga a köztársaság szolgálatára” három megalapítója fejezett ki 1931 februári kiáltványban, mikor kijelentették: „hogy a monarchia már a feloszlás utolsó szakaszában volt és helyet kell adnia a kormányzás egy valóban nemzeti formájának — egy köztársaságnak, amely egyesíti a dinamikus erőt a fegyvellemmel és feszültséget az összes spanyolokat, hogy csatlakozzanak ahhoz a legmagasabbrendű vállalkozáshoz, amely helyre akarja állítani Spanyolország történelmét.”

Milyen eredménnyel jártak ezek a magas remények és magas törekvések? A szerző kis kötetének utolsó fejezetében, amelynek jellemző címe „Kaosz”, találjuk meg a feleletet.

Pers tanár azt mondja, hogy mindenáron ellent kell állnunk minden kísértésnek, hogy magunkra vagyunk a felelősséget, de így foglalja össze:

„Azzal, hogy a sok kis elszórt lázadás forradalomná növekedett, a forradalom

kormány
e az arab
et

A Reuter újabb
gy Palesztinában
utóbbi napokban
rendbontások. A
rugtatni az ara-
ek érdekében le-
gyverezze a por-
k tudvaleőleg
el magukat. A
rozása érthetően
dó lakosság kö-
bább folytatják
és a zsidó árúk
át követelik. A
ék és arabok kö-
ó újból megüyi-
ék a jaffai híkö-
t a vetélkedés a
zött.

latók közé. Bucu-
köztségben (Lapus-
nevű birtokos
nap este. A mu-
t a házba és több
szigazdát, majd a
égek közül többet
elfogták a táma-
fibot. Tettét bös-

épít Anglia. A
gépgyár elkészí-
buradalmi légifor-
vonataira készült
ási repülőgépet,
40.000 font négy
orja segítségével 24
5 tonna pogy-
ként 320 kilomé-
egy fényesen be-
nosztiz-mű kony-
élysége és sétafe-
almas karosszékeit
et átalakítani. A
szónegy óra alatt,
rába négy, Auszt-
et. A gyár rövid-
épet készít ugyan-

első vasut. Lon-
vasutak szeptem-
éyeesen a világtör-
nak 111. évfordu-
n indult először
notion” nevű kez-
dingtonból Stock-
bességgel vontatva
vasuti közlekedés
zik, hogy az an-
névben 1155 millió
árt szállítottak,
12 millió fűrdőzőt
terpartra és a lon-
duvaon minden
ent 2000 utas uta-
svonatokon.
szabadalom. New-
kai szabadalmi hi-
ezelőtt, 1836-ban
ég adta ki a két-
első 63 évben két-
bocsátott ki, az
é milliót. A mos-
abadalmat vasuti
atíra kaptá egy
mérnök, aki már
log tulajdonosa.

ténelmi regények
a Este” 408 lap
” 438 lap, 172 lej

LUJ
az új könyvszer-
vzékét!

pedig át alakult a legvéresebb és legvadabb polgárháborúvá, a második spanyol köztársaságnak ez a története tragikus befejezéshez jut el... A második köztársaság meghalt, minden igazi értelemben. Majd ismét: „Ugy látszik, hogy csak megszárlásra és ellenmegszárlásra van kilátás. A reakció ritmusának gyorsasága addig fokozódott, míg maga a ritmus is elveszett a hadviselés örvényében és zajában. Az emberek egymás torkának ugranak. A civilizáció átengedte helyét a káosznak. És mindenekelőtt ott áll „egy mártírja a köztársaságnak“ — Spanyolország.”

Ez a lehető legrövidebb összefoglalása annak a tragikus történetnek, amelyet Peert tanár emond.

Föltenni azt — mint föltette a munkáspárti konferencia néhány szónoka — hogy a mostani madridi kormány a szabadságmak vagy a demokráciának bajnoka, éppen olyan messzire van az igazságtól, mint ugyanezt látni Szovjet-Oroszország kormányában. Mi nem akarjuk utánozni egyiket se. A spanyolországi küzdelem eredménye, alkalmelyik oldal győzzen is, csak parancsuralom lehet, már pedig a proletárság parancsuralma se tiszteli jobban a személyes vagy politikai szabadságot, mint a jobboldal parancsuralma. Az angol szakszervezetek vezetőinek éppugy nincs közük az egyikhez, mint a másikhoz.

Van egy igazság, amelyet a történelem jobban igazol állandóan, mint bármely más: az az, hogy a forradalmak éppugy felfalják a szüleiket, mint ahogyan Saturnus felfalta a gyermekeit. Nagyon valószínű, hogy azok, akik a forradalmakat csinálják, ezeknek első áldozata között lesznek.

Különös részletességgel foglalkoztam a spanyol demokrácia bukásának történetével, mert Spanyolország szolgáltatja számunkra a legújabb és legvéresebb példáját azoknak a katasztrófáknak, amelyek Európának olyan nagy részében elpusztították a demokratikus kormányzatokat; de

ami a szabad nemzetek számára még maradandóbb értékű, mint a spanyol küzdelem lefolyása, ez azokban az okokban van adva, amelyek a bukást előidézték Spanyolországban, Olaszországban, Németországban és más kisebb államokban is. A szélesebb körű vizsgálat bizonyos igazságokat állapít meg, amelyeket jó lesz megjegyezni.

Egy kormány akkor bukik meg, mikor megszűnik kormányozni. A kontinentális demokrácia gyengesége főleg abban nyilvánul meg, hogy a népszerű és parlamenti ellenőrzés iránti kívánságot nem tudta összeegyeztetni a végrehajtó cselekvés erélyességével és marandóságával. Ez állott az olasz parlamenti kormányzatra Mussolini előtt és Németországra Hitler előtt. Nem kevésbé állott Portugáliára és Spanyolországra, de még más példákat is idézhetünk. Mindezekben az esetekben részben az elfogadott alkotmány jellege volt felelős. Abban a törekvésükben, hogy ezek az alkotmányok tökéletesek legyenek, a szerzők gyakorlati célra alkalmatlanokká tették őket. Headlam-Morley kisasszony „Európa új demokratikus alkotmányai“ című tanulmányában felhívta a figyelmet az arányos képviselő alkalmazásának veszélyére:

„Mindezekben az országokban a pártkülzdelem erőszakos és az egymással ütköző pártok száma túl nagy. A kormány a független pártok koalíciójából alakul meg. Ha ez a koalíció széleskörű és ellenséges csoportok is vannak benne, akkor állandóan fennforog a veszélye a belső egyenlenségnek; majdnem lehetetlenség alkotó politikát folytatni, a kormány minden rendszabályát, minden cselekedetét el kell fogadtatni a koalíció mindegyik pártjával. Ha a koalíció szűkebbkörű, akkor az egyenlenség veszélye nem olyan fenyegető a kabinetben belül, akkor a kormányzat állandóbb politikai irányzatot követhet; de mert nincs többsége a parlamentben, képtelen érvényt szerezni neki.“

Akciót indított a cluji Nőegylet a Napközi Otthon érdekében

A Nőegylet felhívása. A bizottság hölgyei már megkezdtek a munkát

Cluj, október 17. Ismeretes, hogy a cluji Zsidó Nőegylet néhány hónappal ezelőtt a Napközi Otthon házának kisajátítása miatt kénytelen volt régi hajlékából távozni. Azóta a szegényes, su gyermekeknek Czimént Géza adott díjmentes otthonot, míg az agmenház asszonyainak a Nőegylet vezetősége béreit lakást. Ez az ideiglenes állapot sok okból qarthatatlan. Mintegy másfél óra a kisajátítási összeg 792.000 lejert nem lehet olyan házat szerezni, ami az igényeket megközelítőleg is kielégíthetné, a Nőegylet gyűjtőakciót indított. A hölgybizottság néhány tagja már meg is kezdte a munkát. A vezetőség pedig az alábbi felhívást intézte Cluj zsidóságához:

Testvéreim!

A cluji Zsidó Nőegylet néhány évtized óta buzgó munkát fejt ki nyomorgó zsidó testvéreink segélyezése és istápolása körül. 1905-ben beindítottuk a gyermekek felruházási akcióját, elhárítva róluk ezáltal a züllés és pusztulás veszedelmét. Igyekeztünk önhibájukon kívül tönkrement egzisztenciákat keresetbe juttatni, hogy megóvjuk őket a megszégyenítő és megalázó koldulástól. 1905-ben, mikor az akciót megkezdtük, egy nap alatt a falvakról behoztunk harminchat elhagyott gyermeket, akiket tisztességes, jóra való iparosokká neveltünk. Azóta állandóan gondoskodtunk róla, hogy a gyermekek tisztességes zsidó környezetbe kerüljenek és így többszáz gyermeket helyeztünk el. Régebben éppugy, mint a közelmúltban, több árva gyermek jövőjét sikerült örökbeadás útján biztosítanunk.

Napközi Otthonunkat 1919-ben létesítettük. Három évvel később megvettük a Calea Victoriein lévő házat, amely sok-sok nyomorgó gyermek számára nyújtott boldog hajlékot. Óvónő felügyelete mellett tanultak és szórakoztak a gyerekek, tápláló, erőtadó kosztot adtunk nekik, mindegyikük sorsát figyelemmel kísértük és sok esetben — munkakalkalmak szerzésével — életpályájukon megsegítettük.

Külön segélyekben részesítettünk számos olyan nyomorgót, aki multja és társadalmi helyzete miatt nem nyújthatja ki kezét alamizsnáért. Szegénysorsu, gyermekágyas asszonyoknak „Mózes kosár“ ajándékot vezettünk be, gyermekkelenyét adunk nekik és gondosko-

dunk arról, hogy mindaddig, amíg magához tért, ingyenes ellátásban és orvosi segélyben részesüljön. Tizenhárom éves fiuk barniceve ünnepséget rendeztük és kezükkel látjuk el őket. Kelelgye-segélyt adunk és a zsidó szív melegével és a szegényekkel szemben való ösztönös kötelességzetünkkel hozzájárulunk ahhoz, hogy a szegény gyermekek jövőjét zsidó szellemben kialakítsuk. Öregék és betegek állandó külső segélyben részesülnek; 1931-ben pedig megteremtettük az Aggnök Otthonát, ahol tizenkét öreg asszonyt helyeztünk el.

Szép otthonunkat kisajátították. A megváltás összege olyan csekély, hogy felét sem vásárolhatjuk meg annak, amink egykor volt. Gyűjtést indítottunk tehát, hogy közhassznu, nemes intézményünk jövőjét megtarthassuk, hogy a segítségre szorulókat megvédhessük az elzúllástól, hogy a százötven gyermek közül egy se kerüljön tévív idején az utcára, hogy a nyomorgóknak fűtőanyagot adhassunk és meleg ruhát a didergőknek.

A gyűjtés megindult. Nemeslelkű, áldozatkész hölgyek vállalkoztak erre a munkára, aminek terheit és kellemtelenségeit csak az ügybuzgóság és ember szeretet tudja ellensúlyozni. Minden zsidót, férfit és nőt egyaránt kérünk, könnyítsék meg a bizottság hölgyeinek munkáját! Fogadják őket szívesen és támogassák őket azzal az áldozatkészséggel, amit az ügy megérdemel, hogy Isten áldása virágoztassa föl ismét a Napközi Otthont és Együletünk többi intézményeit.

Özv. Neuberger Zsigmondné a cluji Jótékony Zsidó Nőegylet elnöknője.

A felhívás bizonyára megteszi hatását a cluji zsidó hölgyek körében. A Nőegylet, közéletünknek csak az ügybuzgóság és emberbaráti intézménye Cluj zsidóságának mindig is büszkesége volt és amióta Neuberger Zsigmondné áll az élen (immár harminchárom éve) az egyület a szakadatián fejlődés színhele volt. Ha rá gondolunk arra a tényre, hogy az Aggnök Otthonának ápolójai között nem egy olyan asszony van, aki jobb napjaiban maga is buzgó és lelkes tagja volt az együletnek, beláthatjuk a Nőegylet karitatív munkájának nagy emberbaráti és társadalmi jelentőségét.

A fővárosban látogassa meg: a HOTEL SPLENDID PARC-ot

Sir. Stirbey Vodă 4.

Épült: 1935-ben.

Ultraelegáns kényelem.

Nagy fényűzéssel berendezett

Vendéglő

Jean Marcu zenekara.

HOTEL STANESCU-t

Str. Aristide Briand 5.

Épült: 1930-ban

HOTEL SPLENDID-ot

Calea Victoriei 57.

Tökéletesen renoválva

Mind teljes kereskedelmi központban. — Kifogástalan kiszolgálás, komfort, elegancia.

Mérsékelt árak

Deji gyorsfelvétel

*

A zsidó társaskör társalgójában, a sarokban egy pajeszos zsidógyermek képe van kiakasztva. A kép címe: Jaszlele szomorú. A kép alatt fotel van, amikor a társalgóba lépünk, ebben a fotelben ül az, aki mellesleg a valachistavardista párt somesmegyei elnöke.

A doktor mindennapi vendége a deji zsidó társaskörnek. Alig nyeli le az ebéd utolsó falatját, máris rohan a kaszinóba, ahol várják a partnerei. A doktor ur szereti a zsidó kaszinót, itt jó a kávé, kellemes a játéktér, családias a hangulat, Dezső, a főúr nagyon figyelmes és igyekszik a doktor urnak kedvébe járni.

Néha előfordul, hogy a doktor urat hiába várják az ebédutáni partira. Ilyenkor kint van vidéken és politikát csinál. Aktív antiszemita politikát. Mint agitátor kifjti ilyenkor a paraszt tömegek előtt, hogy a román nemzet szempontjából mennyire káros a zsidóság. Megmámorosodik saját hangjától „Salamon zsidó“ házára mutat és ilyeneket mond: „Látjátok, a zsidónak háza van, de nem a falu végén, hanem itt a közepén, „Salamon zsidó“ nem dolgozik, csak seftel, mégis kövér libát eszik szombaton. De ha mi hatalomra kerülünk, megszabadítunk majd benneteket ezektől az elősdiéktől.“

Estefelé, mint elki jólvégezte dolgát, a valachista vezérkar visszafordul, a doktor ur autója a zsidó társaskör előtt stoppol és a doktor ur újra elfoglalja helyét. A társaskör falai között újra a régi, kellemes közzér, aki megkérdi „Salamon zsidó“ lányát, aki Dejen lakik, hogy „Nagyságos asszonyom beszáll a partiba?“ s miközben leosztja a lapokat, legújabb élményeiről számol be. Persze, nem arról beszél, hogy a nagyságos asszony édesapja pellengérvé lett állítva, hogy ő lett a tömeg gyűlöletének a céltáblája, hanem beszél a spanyol háborúról, a divatról, az időjárásról, istenről és a kommunizmusról és arról, hogy „igen, éppen ma olvastam egy orvosi szaklapban, hogy az embernek naponta 16 percet szabad gondolkoznia.“

Nekünk például az volt az érzésünk, hogy a doktor ur nem él ezzel a joggal.

Különben ott, a Jaszlele szomorú című kép alatt, Salamon zsidó lánya oldalán észre kellett volna vennie, hogy valahol hiba van az elképzelésében...

Dej város zenei életének komoly eseménye van. Az Andrei Muresan liceum zene-tanára, bizonyos Mina D. Stanciu neví ur vegyes kórus számára doinát komponált. Az intézet növendékei most lázasan készülnek a próbákkal.

A kotta ott díszleg a könyvkereskedők kirakataiban, az intézet növendékei pedig kötelesek megvásárolni a tanár ur szerzeményét és ugyancsak kötelesek tehetségük és tudásuk legjavát adni, hogy a kórusban való szereplés, amelyen a tanár ur szerzeménye

előadásra fog kerülni, minél sikerültebb legyen.

A doinák édes, fülbemászó muzsikáját egy általában ösmrejük. Alaptónusuk azonos, csak itt-ott vannak variációk. A szöveg azonban változik. Stanciu tanár ur esetében pedig így hangzik:

Plänge plänge biafa țară
C'ajă făcut-o de ocară
Dintr'o țară Românească
Palestina jidovască.

A szegény országnak tehát sirnia kell, hogy romhalmaz lett belőle, hogy román országból zsidó Palesztina lett.

Majd folytatja:

S a szent törvényből ganajt csináltak,
nincs belőle, mit választatok,
ne bocssássa meg az isten
a rosszat, melyet tettetek itten.

Stanciu tanár ur jóvoltából vegyes kórus fogja énekelni ezt a szöveget. Vegyes kórus: zsidó és nem zsidó lányokból.

A közoktatásügyik műértői vajjon mit szólnak ehhez a nagyszerű zenéhez...?

(sch. d.)

Munkás Mozgóban!

Hétfőn, kedden 3, 6 és 9 órák közközivánatra:

I.

A fekete rózsák

LILIAN HARVEY és WILLY FRITSCHE

II.

A kismama

GAAL FRANCISKA-val.

S. A. Schenker & Co.

értesíti t. üzletfeleit, hogy cluji irodahelyiségeit f. hó 19-től

Piața Unirii 4.

I. emelet helyezte át. Telefon: 2-47.

Ké
vag
emig

A Zsidó Világ
mely a zsi
az

Párizs, október kezletet tartott P kongresszus végre rozák többek köz keretében külön os tiszemítizmus el ugyancsak külön ifjusági feladatok vezetését dr. Leon Dr. Markus Krüme európai országok z tására kérték fe skandináviai orszá szervezte a zsidó képviselőt. Dr. ber végén szintén Jugoszláviát, Rom látogatja meg.

A zsidó ké

A végrehajtóbiz pontja azonban az dr. Nahum Goldm resszus genfi irod tartott a népszöve és amelyben külön nak a lengyel-zsidó tett nyilatkozatáva hajtóbizottság beh gyel zsidó kérdés te, hogy

a zsidóság a leg helyekedni min mely a zsidó kien mien az alkotmít

Varsó, október című lap, mely R szöcsovének tekin lengyel zsidókhoz tóhoz, hogy lássák igazát, amikor ne annak érdekében, tőségeket terem zsidók számára.

A cikket a leng A cikkrő abból is szágban igen sok súlyos teherfétel és hátráltatja az sőt. Ha a zsidó k probléma lett, ug sza semmilyen ar ra, hanem a zsid gazdasági struktú rasztok körében u vetkezménye.

A lap ezután J latkozatára hivat fardadhatatlan ha tésnek és a zsidó ka Sbrojna — másfélmillió zsi Lengyelországból állapította a z

Kényszerkivándorlást vagy rendezett zsidó emigrációt akar Lengyelország?

A Zsidó Világkongresszus tiltakozik minden kivándorlási program ellen, mely a zsidó emancipáció rovására megy. A zsidó frontharcosok az „evakuálás” ellen. Lengyel és zsidó álláspont Jabotinsky magatartásáról

Párizs, október 17. Október 11-én értekezletet tartott Párizsban a zsidó világkongresszus végrehajtóbizottsága. Elhatározták többek között, hogy az exekutívé keretében külön osztályt létesítsenek az antiszemitizmus elleni harc irányítására, ugyancsak külön osztályt állítanak fel az ifjúsági feladatok számára, mely osztály vezetését dr. Leon Kubowitzki vette át. Dr. Markus Krümer több közép- és kelet-európai országok zsidóságának meglátogatására kérték fel, míg dr. M. Nurock a skandináviai országokba utazik, hogy megszerveze a zsidó világkongresszus ottani képviselőit. Dr. Nahum Goldmann október végén szintén utnak indul és Ausztriát, Jugoszláviát, Romániát és Csehszlovákiát látogatja meg.

A zsidó világkongresszus a zsidó kényszerkivándorlás ellen

A végrehajtóbizottság ülésének sulypontja azonban az a jelentés volt, amelyet dr. Nahum Goldmann a zsidó világkongresszus genfi irodájának tevékenységéről tartott a népszövetségi közgyűlés kapcsán és amelyben különösen a lengyel kormánynak a lengyel-zsidó kivándorlás kérdéséről tett nyilatkozatával foglalkozott. A végrehajtóbizottság behatóan megvitatta a lengyel zsidó kérdés és egyöntetűen leszögezte, hogy

a zsidóság a legelősebben szembe fog helyezkedni minden olyan kísérlettel, mely a zsidó kivándorlási politika címén az alkotmányosan és nemzetközi-

leg garantált lengyelországi zsidó emancipáció megrövidítésére irányul. Megengedhetetlen, hogy bármilyen kivándorlási kényszerintézkedést gyakoroljanak Lengyelország, vagy más ország zsidó lakosságára, miután ez ellenkezik ezen lakosság állampolgári jogegyenlőségével.

Másfelől viszont a zsidó világkongresszus többszörösen megállapította, hogy a kelet-európai országok gazdasági válsága és a zsidó lakosság társadalmi rétegződése folytán ténylegesen fennáll annak szükségége, hogy a zsidó tömegek egy része kivándoroljon. Ebből a szempontból üdvözlendő minden olyan törekvés zsidó és nemzsidó részről, mely arra irányul, hogy a bevándorlási országokat kapuiknak megnyitására késztesse. Zsidó szempontból értékes lehet az a kísérlet is, hogy az emigráció kérdésének nemzetközi jellegét kölcsönözzék és a Népszövetséget arra késztesse, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzék új kivándorlási lehetőségek teremtése céljából. De csak akkor áll fenn ennek értéke, ha minden alkalommal kifejezésre jut az az alapelv, hogy

ez semmiképpen sem érintheti a zsidó polgárok egyenjogúságát a kivándorlás kérdése szerves része a túlnépesség által előállított általános emberfőlöleg elhelyezése kérdésének.

A zsidó világkongresszus végrehajtóbizottsága ebben az irányban fogja érvényesíteni működését.

A lengyel álláspont

Varsó, október 17. A „Polszka Skrojna” című lap, mely Rydz Smigly tábornagy szócsövénél tekinthető, felhívást intéz a lengyel zsidókhöz és különösen a zsidó sajtóhoz, hogy lássák be a lengyel kormány igazát, amikor nemzetközi akciót indít be annak érdekében, hogy kivándorlási lehetőségeket teremtsenek a lengyelországi zsidók számára.

A cikket a lengyel rádió is közvetítette. A cikkiről abból indul ki, hogy Lengyelországban igen sok zsidó van. Ez a többlet súlyos teherként Lengyelország számára és hátráltatja az ország gazdasági fejlődését. Ha a zsidó kivándorlás kérdése égető probléma lett, ugye ez nem vezethető vissza semmilyen antiszemita megfontolásra, hanem a zsidó lakosság egészségtelen gazdasági strukturájának és a lengyel parasztok körében uralkodó válságnak a következménye.

A lap ezután Jabotinsky legutóbbi nyilatkozatára hivatkozik. Jabotinsky, aki fáradhatatlan harcosa a zsidó országépítésnek és a zsidó jogoknak — írja a Polska Sbrojna — nyíltan kijelentette, hogy másfélmillió zsidónak kell kivándorolnia Lengyelországból. Dr. Tartakover is megállapította a zsidó világkongresszus-

son a tény, hogy nemcsak az antiszemita propaganda, hanem az egyes országokban uralkodó gazdasági viszonyok szorítják ki a zsidókat gazdasági pozícióikból. Nem lehet gyanuval illetni ezen zsidó személyiségek szándékait. Ha ezek a zsidó vezetők ilyen következtetésre jutottak, úgy az azt jelenti, hogy a zsidó sajtó hamisan tulajdonít antiszemita mozgatóerőket a lengyel kormánynak, amikor az a zsidó kivándorlás kérdését szóba hozza a Népszövetség legutóbbi közgyűlésén. Nemcsak Lengyelország, hanem az egész zsidóság érdekében is történt ez. A zsidók maguk is új kivándorlási országokat kerestek. Egyik konferenciát tartják a másik után ebben a kérdésben és a lengyel kormány eljárása a Népszövetségnek csak elősegítheti a zsidók munkáját. A lengyel delegáció nem fedezte fel a zsidó kivándorlás kérdését a Népszövetségben, hanem csak megállapított egy fennálló tény. Ezt a kérdést most Lengyelországban és Genfben egyaránt tárgyalják. Ha alaposan megvitatták azt,

lehetőség nyílik a gyakorlati munka megindítására nemcsak az érdektel államok, hanem a zsidó és lengyel lakosság együttműködése által is.

Valami egészen új

KÜLÖNBÖZŐ CSOMAGOLÁSBAN, GYÓGYSZERTÁRBAN, DROGÉRIÁBAN ÉS KÖTSZER ÜZLETEKBEN KAPHATÓ.

Pansoplast „Sebtapasz”

AZ IDEÁLIS GYORSKÖTÉS

Mi hisszük, hogy sikerülni fog megegyezésre jutni és akkor mindkét félnek haszna lesz ebből.

A zsidó frontharcosok a kilátás tervére ellen

A lengyelországi zsidó frontharcosok szövetsége a következő nyilatkozatot tette közzé:

1. Lengyelország szabadságharcának zsidó résztvevői megállapítják, hogy

a lengyelországi zsidó lakosság, mely a köztársaság földjén él egy évezrede, vagyis a lengyel államosság fennállása óta és elválaszthatatlanul összenőtt az állammal és a néppel, semmiesetre sem tekinthető idegen elemnek. A benszületett lakosághoz tartozik és állandó értékekkel járult hozzá Lengyelország kulturális és anyagi javaihoz.

2. A szabadságharcosok szövetsége megállapítja, hogy egy politikai zsidó tömeg-

A reuma megtámadja az ízületeket, izmokat és a szívet

— Jaj! A reuma összetörte a csontjaimat!
— Egyetlen egy orvosság van ez ellen: reggel és este egy CARMOL-o. *) bedörzsölés.

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszert meghűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.

kivándorlás tervének nemcsak kilátása nincs a megvalósításra, hanem az állami érdekekkel is ellenkezik.

Ez a terv semmiesetre sem oldhatja meg a zsidókérdést Lengyelországban,

sokkal inkább az állam gazdasági gyengítéséhez és védelmi erejének csökkentéséhez fog vezetni végső konzekvenciáiban. Lengyelország fellendülése a nép összes alkotó erőinek, tehát a zsidó társadalom együttműködésétől is függ.

3. A szövetség kijelenti, hogy

kis zsidó csoportok vezetőinek véleménye, akik evakuálásra törekednek, semmiesetre sem azonosítható a lengyel ösz-zsidóság akaratával.

A „Pansoplast Tapasz” az ideális gyorskötés. Dezi inficiáló védő rétegre (mullra) préselt, rugalmas anyagból áll. Ezáltal minden testrészhez ráncolatlanul simul: semmilyen mozgásban esem gától a bőr nem tépi és nem csúszik. Védi a sebet, vérzésesillapító, esetleges átnedvesedésnél is biztosan ellenáll. Házi patikából, műhelyekben, turánál ne hiányozzék, sőt mindig kéznél legyen a „PANSAPLAST TAPASZ”.

A szövetség tiltakozik a Lengyelországból való zsidó tömegkivándorlás jelszava ellen.

Brodetsky professzor Jabotinsky ki lengyelországi akciója ellen

London, október 17. Brodetsky professzor, a cionista exekutívé londoni politikai osztályának vezetője nagyszabású politikai expozét tartott a napokban, amelynek során a zsidó kivándorlással kapcsolatos új tervekkel is foglalkozott.

— A legnagyobb veszedelem — mondta többek között Brodetsky — hogy egyes európai hatalmak arra a gondolatra jutottak, hogy a cionizmust használják fel arra, hogy megszabaduljanak zsidóiktól. A lengyel sajtó most kijelenti, hogy a zsidóknak Palesztinába kell menniük, nem azért, mert feladatuk felépíteni Palesztinát, hanem mert Lengyelországnak meg kell szabadulnia zsidó lakosságától. Ezt a szerencsétlenséget részben az a fejtegetés mozdította elő, amelyet egy cionista tett nemrég Varsóban.

Nem vagyok ellensége Jabotinskynek, de azt hiszem, hogy szomorú szolgálót tett a zsidó népek. A cionizmus nem azért van hogy egyes országoknak lehetővé tegye a zsidóitól való megszabadulást, hanem hogy a zsidóknak tegye lehetővé kiszabadulását tartóhatatlan helyzetükből.

A náciik tapsolnak

Berlin, október 17. A nemzeti szocialista sajtó lelkesedés hangján ír a lengyel terrortól, mely nyolcvanezer zsidó kivándorlást irányozza elő évente Lengyelországból, hogy „megszabaduljon ettől a néptől”. Az Angriff gunyolódva ír a zsidó tiltakozásról, mely az ilyen evakuálási terv ellen nyilatkozik meg és azt írja, hogy

bár a lengyelországi zsidók népszövetségi védelem alatt állanak, jól tennék, ha nem bíznának annyira a „békében”.

A Völkiche Beobachter nem hiszi ugyan, hogy Lengyelország gyarmatot kapjon, az a véleménye azonban, hogy Lengyelország már azzal is sikert ért el, hogy a zsidókérdést olyan formában vetette fel, hogy az hosszú ideig nem kerülhet le a napirendről.

Már 38 halálos áldozata van az indiai mohamedán-hindu zavargásoknak

Bombay, október 17. (Rador). A Bycilla-negyedbeli zavargások egyre súlyosabb jellegűek. A rendőri közegek állandóan kénytelenek fegyverüket használni. Tegnap igen sok üzletet fosztottak ki. Ugyancsak tegnap 16 ember halt meg, 160 sebesült meg. Londoni jelentés szerint a bombayi zavargásoknak eddig 38 halálos és 360 sebesült áldozata van.

Bombay, október 17. (Rador). Viszonylagosan nyugodt éjszaka után ma hajnalban a rendzavarások folytatódottak. Több üzletet kifosztottak, a lakosság egy része megpróbálta felgyújtani a mecseteket, illetve templomokat. Mialatt a rendőrség egy mecset felgyújtásán fáradozó hindu csoporttal vívott harcot, egy muzulmán csapat felgyújtott egy hindu templomot. Igen sok hindu nem mert nemzeti viseletben járni. Valószínű, hogy a súlyos helyzetre való tekintettel újabb csapatokat rendelnek Bombayba.

Ime a „SCHMOLLPASTA” VEGYÉSZE,

aki a világhírű „SCHMOLLPASTA”-t olyannyira tökéletesítette, hogy a cipők nemcsak a lakkbőröz hasonlóan fénylenek, hanem vízhatlanná is válnak. Takarékos háziasszonyok „SCHMOLLPASTA”-val ápolják nemcsak a cipőket, hanem a bőrdöngőket, kézitáskákat, irattáskákat és az összes bőrbutorokat is. A tanuló az alkotáskákat, a sofőrök az autókat, a kocsisok a lószerszámot szintén „SCHMOLLPASTA”-val tisztítják.

A „SCHMOLLPASTA” a bőr orvossága!

Cluj-i képviselő: GEIGER ALBERT, Decebal 60/a

Litvinow Katalónia önállósága ügyében tárgyalta Párizsban?

Az orosz munkásság heyesli a szovjetkormány magatartását a spanyol polgárháboru ügyében

Madrid, október 17. (Rador.) Chapinera vidékén a kormány repülői bombázták a felkelők hadállásait és pánikot keltettek azok soraiban. Erőteljes támadás a felkelők állásainak elfoglalását eredményezte. A tüzér-ség támogatta a gyalogságot. Számos erősítés érkezett Valda Zglasiasba.

Moszkvai jeleintés szerint Szovjetország minden részéből olyan hírek érkeznek, amelyek szerint a munkások gyűléseken heyesliknek adnak kifejezést a szovjetkormánynak a spanyol tömegek védelmére vonatkozó kijelentéseiről. Az orosz munkások követelik, hogy vessenek véget a fasiszta államok beavatkozásának a spanyol ügyekbe.

Párizsból jelentik, hogy a világsajtó napokon keresztül élénken foglalkoztatja Litvinov párizsi látogatása. A sajtó és egyes politikai körök messzemenő következtetéseket vontak le Litvinov váratlan megjelenéséből Párizsban. Jól értesült francia politikai kö-

rök szerint Litvinov Katalónia önállósítása és az önálló katalán kormány ügyében tárgyalta hosszabban Delbos francia külügyminiszterrel. A tárgyalások eredményéről azonban semmi sem szivárgott ki.

Madrid ostroma

A zendülők rádióadóállomásai szerint a Maqueda-Madrid közötti úton a zendülők hadosztályai tegnap 16 kilométert nyomultak előre és elfoglalták Valmadojo községet, amely az utolsó helyiség Naval Carnero előtt és attól 11 kilométernyire fekszik. Naval Carnero meghódítása lesz az első döntő támadás, ami által nyugat felől megindul az offenzíva Madrid ellen. A harcok során a kormányerők élénk gépfegyvertűzet indítottak az egész front mentén. A zendülők szuronyharccal vívtak ki az előnyomulást. A kormányerők számos halottat, két ágyút és több gépfegyvert hagytak hátra.

KÖZGAZDASÁG

A cluji tábla dönése szerint: nem hivatkozhatnak konverzióra a kereskedelmi adós kezesei

A cluji felsőbírószék megváltoztatta az eddigi joggyakorlatot

Mindmáig azt a joggyakorlatot követték a bíróságok, hogy ha egy kereskedő tartozásáért kezesek állottak jót és a kezes városi vagy mezőgazdasági konverzióra saját személyében jogosult volt, a kezes hivatkozhatott a konverzióra, dacára annak, hogy a főadós tartozása kereskedelmi jellegű tartozás volt és így nem élvezhette a konverzió kedvezményét. Ezt a joggyakorlatot a cluji tábla most gyökeresen megváltoztatta. A szóbanforgó konkrét eset a következő: Dr. Klein-hempel Adolf turdai pékmester feleségével együtt 330.000 lejrel tartozik a Transsylvania banknak. A bank a követelését perszította.

A turdai törv. előtt a feleség, mint férje kezes, mezőgazdasági konverzióra való jogosultságára hivatkozott, amelyet a turdai törvényszék el is ismert. Fellebbezés folytán most foglalkozott az ügygel a cluji tábla Manescu tanácsa, amely megváltoztatta a törvényszék ítéletét és a kezes is kötelezte az egész tartozás megfizetésére, elvi határozatban mondván ki, hogy ha a főadós kereskedő vagy iparos, akkor a kezesek sem hivatkozhatnak konverzióra, mivel egy a főadós, mint a kezesek egy konverzió alá nem eső tartozás adósa.

Uj aviatikai bélyegjegyek

A Monitorul Oficial 1936. október 8-ikán kelt 235-ik számában megjelent az új aviatikai bélyegjegyek fogalombahozására vonatkozó királyi dekrétum. Ezek a bélyegjegyek a következők:

- a) postai küldeményekre használandó speciális bélyegjegyek: 0,50, 1 és 2 lej értékben;
- b) Nyugtákra és belépő jegyekre használandó speciális bélyegjegyek: 1, 2, 3, és 5 lej értékben. Ezek két részből állanak, melyek közül az ország címerével ellátott rész a nyugta szelvényére (vagy másolatára), a királyi arcképével ellátott rész pedig a kimenő nyugtára alkalmazandó;

c) Fakturákra és borderókra használható speciális bélyegjegyek: 1, 2, 3, 5, 10, 20, 50 és 100 lej értékben. Ezek is két részből állanak és a fentiekhez hasonlóan alkalmazandók a fakturák cotorjaira és az azok kiment példányaira.

d) Minden más illetékköteles iratra alkalmazandó bélyegjegyek: 0,10, 0,20, 0,50, 1, 2, 3, 5, 10, 20 és 50 lej értékben.

A jelenlegi forgalomban levő aviatikai bélyegjegyek további intézkedésig érvényben maradnak. Megjegyezzük még, hogy az aviatikai bélyegjegyek 10.000 lej illetékszeg erejéig csak bélyegjegyekben róvándók le, azon felül pedig csak készpénzben.

A negyedik negyedévi importkeresek, a külkereskedelmet szabályozó igazgatóság legújabb közlése szerint, legkésőbb október 31-ig bezárólag nyújtandók be ezen igazgatóság iktatóhivatalánál. Az ezen dátum utáni kérések nem lesznek tekintetbe véve. Azon importörök, akik hamarabb akarják a behozatali engedélyeket megkapni, a kérvények benyújtásával egyidejűleg tartoznak a negyedévi kvótájuk értéke után járó 3 százalékos taxa befizetéséről szóló nyugtát is beadni és az esetben, ha nem kapják meg a teljes kvótát, ez esetleges befizetett többlet a következő negyedi számlájukra lesz átvive.

A kompenzációs gyümölcskivétel. A kormány gazdasági tanácsának albizottsága határozatot hozott, hogy úgy a friss, mint a befőtt gyümölcsfélék a dió kivételével, kompenzációs behozatal ellenében 1937 április 1-ig, bármely országba és bármily mennyiségben exportálhatók. A behozható cikkek alól pedig csak a luxus adó aló tartozók képeznek kivételt, ha nincsenek is B-listán felsorolva. A kivételi és behozatali műveletek egy most készülő szabályzatban lesznek rendezve.

Szindikátusba tömörültek az ardeali cetergyárosok. Az ardeali cetergyárosok Targumures székhellyel megalapították országos szindikátusukat, melynek elnöke Neumann Ferenc Borosneumare, alelnöke Kohn Márton és Erdős László, a cluji Fenyves S. A. főosztályosa. A tömörülésre az adott okot, hogy a Margina falepároló erőteljes akcióit indított annak érdekében, hogy az ecetszesz forgalomba hozatalát a kormány még 5 évig engedélyezze és fokozatosan szüntesse be, mint ahogy az ipari szesztermelést építik le.

Bojkottálják a fakereskedők a detailban árusító cserégyárakat. Az Ardeali Fakereskedők Egyesülete vasárnap Aradon tartott gyűlésén bojkottot mondott ki mindazon cserégyárak ellen, melyek cserépet detailban is árusítanak.

Csődöt rendeltek el egy cluji cipőkereskedés ellen. Original cluji cipőkereskedés ellen a cluji törvényszék csődöt rendelt el. Csődömmegmondók: dr. Alexandru Lupascu. Követelések bejelentése nov. 11, tárgyalás dec. 10, csődválasztmány megalakulása dec. 17. z

Nem kötelesek a köztisztviselők, városok és megyék hitelezői a fizetést adóbonokban elfogadni. A semmitörvények egyik döntésében kimondotta, hogy a hitelező nem köteles adóbonokban a fizetést elfogadni. Cernauti város nagyobb összeggel tartozik egy bányatársulatnak és tartozását adóbonokban akarta kiegyenlíteni, a községóságok likvidálására vonatkozó 1933 április 8. törvény 7 paragrafusának második bekezdésére hivatkozva, mely úgy intézkedik, hogy vármegyék, városok és autonóm állami intézmények jogosultak fizetéseket elfogadni és illet hitelezőiknek felajánlani, az 1932. év előtti követelések kiegyenlítésére adóbonokban is, még pedig ezek névértékét számítva. A megállapítás szerint

A haladás korszaka

Miskroszkóp fölé hajolva a világ legkülönbözőbb táján ezer és ezer szaktudós vizsgálja felszeletelt állati és emberi agyvelők tizeit. A gyakorlati pszichofizika, pályaválasztási, gyógypedagógiai szaktudósok, pszichotechnikai, pszichoterápiái, pszichológiai, Pavlov-ista idegkutatók, lelkekéről írott foliások könyvtárakat töltönek meg, de hol vagyunk még attól, hogy mindent tudjunk és az alattomos betegségeket, amelyek szervezetbe belépőnek, ártatlanná tesszük. De az emberi agy tovább kutat és tovább megy, mint ahogy nemrég Amerikában felfedezett ma már világhírű „Gastro D.” is forradalmasította a gyomormegbetegedések gyógyításának módját. 10—15 éves idült gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbajokat egy rövid kúra (3—4 üveg) teljesen meggyógyítja.

„Gastro D.” kapható az ország minden gyógyszerárán és drogeriájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárán Bucuresti, Calea Victoriei 124.

ezzen törvényszakas nem kötelezi a köztisztviselőt hitelezőt, hogy az ily módon felajánlott fizetést elfogadják, csupán jogot ad az adósnak, hogy a fizetést ily módon a hitelezőnek felszámolja, ez utóbbi azonban jogosult az adóbonokban felajánlott fizetést visszautasítani.

Modernizálja a csomagforgalmat a vasút. A CFR a csomagforgalmat modernizálja. A most megnyitott bucaresti—ploesti teherautóforgalommal kapcsolatban a CFR azt az újítást vezette be, hogy telefonhívásra a feladó lakhelyén veszi át a küldeményt. További terv szerint ezt az újítást mindazon vonalokon meghonosítják, ahol az autóteherfuvarozást a CFR saját rezsijében végzi.

A szabadforgalmi márkák eladása. A Banca statistikai kimutatást készít, melynek célja a szabadforgalomba adott márkák összegszerű megállapítása, illetve annak megállapítása, hogy mennyi maradt eladatlannak. Ezen kimutatás összeállítása után hatályba léptetik a korábbi határozatot, mely szerint az autorizált bankokat értesítik az el nem adott márkák 6 napon belül való és az exportörök számlájának veszélyére történő értékesítéséről.

Orvos! Mérnök! Gyári!

Minden német (25% redukción), francia, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól, Cluj, jelezve, mely szakma érdekli.

Október 28,
a cluji Zsidó Kórházegyesület
tárgysorsjátékának húzása

4000 sorsjegy, 400 értékes nyeresemény.

Vegye meg okvetlen sorsjegyét!

Segít szegény betegeknek és örömet szerez önmagának. Sorsjegyek kaphatók Clujon a Kereskedelmi Hitelbank Rt-nél és az ország összes jelentősebb városaiban.

SZEP LAKÁS. BOLDOGSÁG.
MEZZE MEG SZEKELY és RETI
BUCURESTI TGMUREŞ

bütorgyár r.t
állandó kiállítását

TACHE IONESCU
HIVÁSÁRA NINCS MÁS MEGKÖZÖLTETÉSE EREDETI RAZZAMUVAL

Ma, vasárnap 6 órakor és egész héten Csárdás

A „Kék

London, október 17. Queen Mary visszama az Atlanti-óceán gólok ezidőszerint építenek, az 552. használni úgy a Normandie, mint nyait és a világ Senki se tudja, Atlanti-óceán ké csak azt tudjuk, óta koronázza en leggyorsabb hajó. Az újságírók, s nagyon sokan n azalag elnevezésé mésetével. A va hiszik, hogy a ké keleti átkeléssel is, ha az ellenk az óceánnak röv A táblázat, ma azalag elnyerésé átkeléssel, mind pedig az átlagos Kilencvenhat júniusában a B 1154 tonnás ket torlákát is hasz 8 óra alatt kel 8.19 csomós át hivatalosan jeg Ugyanazon év ma teljesen az az Acadie 11 na Liverpool Halif óránkénti sebes 1841-ben a C hogy hajóinak lesz, 11 nap 3 csomós sebessé dot összehasonl en Mary rekore perc, óránkénti Amult század zatos volt. Csak gyorsaság egys sebességgel: 18 addigi 11.41 cs rezte a kék sza osomóval, 1894

(Bucuresti, niszterium vé tikus intézke kább elharap mely az utó tasztikus mér Ma már se anélkül, hogy Az egy más ké lett urá. Min gyanakszik. Amikor fiz százszal fiz kedő, a vasu nélkül vissza s megállapít — Nem jé — Senki tiltakozik és kal fizet, an ber megpró hánytözsés a füszeresn csekély jütá pincér bárm mán a száz csak megsz Valaki s ket, amely nál van elh a készülék hamis, a tőri. Ugyan pénzügyiga a többi pén kozik... Igen gya világban n amikor va

A „Kék szalag” és az Atlanti-óceán

Épül a világ legnagyobb óceánjárója

London, október 17. Mint ismeretes, a Queen Mary visszahódította Anglia számát az Atlanti-óceán „kék szalagját”. Az angolok ezidőszerint azonban új óceánjárót építenek, az 552. számút, amely föl fogja használni ugy a franciák büszkesége, a Normandie, mint a Queen Mary vívmányait és a világ leggyorsabb hajóra lesz. Senki se tudja, honnan ered „Az Északi Atlanti-óceán kék szalagja” elnevezés, csak azt tudjuk, hogy már egy évszázad óta koronázza ennek a fontos óceáni utnak leggyorsabb hajóját.

Az újságírók, sőt a tengerészek közül is nagyon sokan nincsenek tisztában a kék szalag elnevezéséhez szükséges rekord természetével. A valóságban a legtöbben azt hiszik, hogy a kék szalagot csak a nyugati-keleti átkelés lehet elnyerni, még akkor is, ha az ellenkező irányban való átszelést az óceánnak rövidebb idő alatt történt.

A táblázat, melyet alább adunk a kék szalag elnyeréséért az Atlanti-óceánon való átkeléssel, mindkét irányra vonatkozik és pedig az átlagos sebességet számítja.

Kilencvenhat esztendővel ezelőtt, 1840 júniusában a Britannia a Cunard Line 1154 tonnás kerek gőzhajója, mely vitorlákat is használt, Liverpoolból 14 nap 8 óra alatt kelt át Bostonba, óránkénti 8.19 csomós átlagsebességgel. Ez az első hivatalosan jegyzett rekord.

Ugyanazon év augusztusában a Britannia teljesen azonos méretű testvérhajója, az Acadie 11 nap 4 óra alatt tette meg a Liverpool Halifax közti utat 9.18 csomós óránkénti sebességgel.

1841-ben a Cunard Line elhatározta, hogy hajóinak rendeltetési helye Newyork lesz, 11 nap 3 óra alatt, óránkénti 11.41 csomós sebességgel. Érdekes ezt a rekordot összehasonlítani a 80.773 tonnás Queen Mary rekordjával: 3 nap, 23 óra, 57 perc, óránkénti 30.63 csomós sebességgel.

Amult század folyamán a fejlődés fokozatos volt. Csak három ízben növekedett a gyorsaság egyszerre több, mint egycsomós sebességgel: 1851-ben, mikor a Pacific az addigi 11.41 csomóval szemben visszazszerezte a kék szalagot Európa számára 13.42 csomóval, 1894-ben, mikor a Lucania a sa-

ját előző évi 20.75 csomós rekordját 24.95 csomóval verte, 1908-ban, mikor a Mauritania hasonló módon verte 1907. évi 23.69 csomós rekordját 24.86 csomóval.

A Mauritania 22 évig volt a kék szalag tulajdonosa. A Bremen ragadta el tőle 1929-ben, megjavítva a Mauritania 26.25 csomós rekordját 27.91 csomóra.

A Pacific (1851-ben), az Acadia és a Scotia volt az a három gőzös, amelyek a kék szalagot több, mint egy nap nyeresé-vel nyerték el. Az Acadia 3 nap 4 órával verte a Britannia első rekordját, ami a legnagyobb ugrást jelenti az Atlanti-óceánon való átkelésben.

A Skotia, az utolsó kerek hajó, 1863-ban 1 nap, 1 óra, 45 perccel rövidítette meg ezt a rekordot. Azóta csak órákról, sőt, sőt percekéről volt szó.

Ami az úrtartalmat illeti, a Britannia (1840) 1154 tonnás volt, amely fokozatos fejlődéssel 1897-ben a Kaiser Wilhelm der Grosse-vel 12.950 tonnára emelkedett.

Négy esztendővel később a 4000 tonnával nagyobb úrtartalmu Deutschland-ot bocsátotta vízre a Hamburg—Amerika-vonal.

Ezt a számot a Mauritania 1907-ben csak nem megkétszerezte. Azután jött az 51.665 tonnás Bremen és a 82.779 tonnás Normandie.

Többször, mint egyszer 12 gőzös javította meg a rekordot:

A Scotie (kétszer): Etruria (háromszor); Lucania (kétszer); Mauritania (5-ször); City of Berlin (kétszer); Ville de Paris (kétszer); Kaiser Wilhelm (kétszer); Bremen (kétszer), Alaska (kétszer), Oregon (2-szer); Normandie (kétszer).

1933-ig három ország gőzösei vetélkedtek a kék szalagért: Nagybritannia, Egyesült Államok, Németország. A 93 esztendő folyamán Nagybritannia 33-szor, Amerika 3-szor, Németország 6-szor nyerte el a trofeát.

1933-ban megjelent versenytársul Olaszország és 1935-ben Franciaország.

Legutóbb a Normandie és Queen Mary versengése keltett izgalmakat, mely egyelőre az utóbbi győzelmével végződött.

Es most konstruálják az új, a leghatalmasabb versenytársat, a brit 552 számút.

A hamis százezesek dzsungeljében...

(Bucuresti, október 16.) A pénzügyminisztérium végre elhatározta, hogy drasztikus intézkedéseket fogantat a mindinkább elharapodó pénzhamisítás ellen, amely az utóbbi időben országsszerte fantasztikus méreteket öltött.

Ma már senki sem fogad el egy százast anélkül, hogy oda ne verné az aszfalthoz, vagy más kéznél levő kemény tárgyhoz. Az emberek általános bizalmatlanság lett urá. Mindenki gyanus és mindenki gyanakszik.

Amikor fizetésre kerül a sor s az ember százassal fizet, a sofőr, a gyümölcskereskedő, a vasuti pénztáros, sok teketóriázás nélkül vissza nyújtja a jónak képzelte pénzt s megállapítja:

— Nem jó!

— Senki sem háborodik fel, senki sem tiltakozik és a hamis pénz helyett, másikkal fizet, ami esetleg jó is lehet. És az ember megpróbálja „elsűtni” a százast a dohányszűrésnél, vagy az újságnál, vagy a fűszeresnél. S ha sehol sem sikerül — csekély jutalék ellenében — a pincéernél. A pincér bármikor tudhat rajta. Ilyen formán a százast tulajdonosa, ha nehezen, de csak megszabadul a hamisítványtól.

Valaki szabadalmaztatott egy készüléket, amely sok kereskedésben a pénztárnál van elhelyezve. A pénztárnok bedobja a készülékbe a százast s ha a pénztárnok hamis, a készülék könyörtelenül kétöbét tör. Ugyanezt a rendszert alkalmazzák a pénzügyigazgatóságok, a Nemzeti Bank s a többi pénintézetek. A vesztés hiába tiltakozik...

Igen gyakori az eset — s a mai nehéz világban nem lehet csodálkozni rajta — amikor valakinek csak egy százalaka van s

az is hamis. Ha az embert véletlenül a vilamoson éri utól a pech, gyalog kell folytatnia útját, vagy zálogba hagyja a kalapját a káuznál.

Egy ilyen rossz százas egész forradalmat kavarhat fel a szegényebb polgár költségvetésében. Egy százas esetleg három, esetleg négy napig biztosította volna egzisztenciáját... s a végén kiderül, hogy tul fehér, vagy tul sárga, vagy tul tompán esetleg tul élénken cseng.

Van aki a körmével a levegőbe perdíti s máris megállapítja, hogy hamis. Van, aki egyikkel a másikkal pengeti meg... Megtörténhet azonban, hogy mindkettő hamis.

Professionisták

Azt mondják, hogy a hamispénz forgalombahozásának a tényleges hamisítókban tagjain kívül is meg vannak a maga professzionistái, akik 20—30 százalékos levonás ellenében, korlátlan összegben váltják be a hamisítványokat.

Ujabbban a 250 lejeseket is hamisítják. A szakértők szerint a hamisakat arról lehet megismerni, hogy élükön nincsen csillog, vagy a cimér sarka nem elég hegyes.

A forgalomban levő állítólagos ezüst pénzeknek legalább tíz százaléka hamis. A helyzet kezd tarthatatlanná válni. A pénzügyminiszter összekötötetésbe lépett az igazságügyminiszterrel, akinek segítségét kérte azon irányba, hogy a jövőben a bíróságok ne legyenek többé semmilyen körülmények között elnézők a hamispénzverőkkel, a hamispénz forgalomba hozóival szemben, s alkalmazzák velük szemben a paragrafusok teljes szigorát.

Tulajdonképpen nem is értjük, milyen

DARLING

Az előkelő hölgy hársnyála

DARLING 60
strapára

DARLING CHIC
elegáns

DARLING BLEU
legfinomabb

LINGERIE FINA

DARLING

A FINOM FEHÉRNEMŰ

enyhítő körülmények lehetnek a hamispénzgyártásnál, a büntetlen előéletet kivéve. Ennél a deliktumnál még sem lehet szó pillanatnyi megmondhatatlanságról, vagy beszámíthatatlanságról.

Tény azonban, hogy az utóbbi időben nálunk nagyon enyhén büntetik a hamisítót, s kényszermunka helyett pár hónapi fogházat kapnak...

A rossz nyelvek szerint minél tökéletesebben hamisít valaki, annál kisebb a büntetése, mert annál kevésbé „késlet” kerül corpus deliktiként a főtárgyalás elé.

Erről jut eszünkbe egy egyszeri bihori csendőrörvezető esete, aki egy hamispénzverő banda leleplezése után a következő jelentést terjesztette az oradeai csendőrszázóalj parancsnokságához: „Tisztelettel jelentem, hogy sikerült a vidéken régóta garázdálkodó pénzhamisító banda tagjait letartóztatnom. Az elfogottakat a mai napon láncra verve két csendőr kíséretében utnk indítottam Oradea feé. A lakásukon talált el kobozott hamis pénzt egyideűleg számú postautalványon a t. Parancsnokság címére elküldöttem... (—del)

Tetőfokára hágott az amerikai választási küzdelem

Eddig több mint 50 millió dollárt költönek el a választási propagandára

Newyork, október 17. Már csaknem egészen három hét választ el az amerikai elnökválasztás napjától, amikor el fog dőlni, hogy Rooseveltnök továbbra is bírja-e a demokráta tömegek bizalmát, vagy pedig a nép többsége ellenfelét, a republikánuspartit Landon kormányzót küldi-e be a Fehér Háza. A választási propaganda céljaira az egyes pártok már több mint 50 millió dollárt költöttek. A kilátások egyelőre meglehetősen bizonytalanok és a newyorki tőzsdén rendkívül élénk forgalom bonyolódik le az elnökválasztással kapcsolatos fogadásokban. Szerdán 2:1 arányban fogadtak Rooseveltn győzelmére, ugyanakkor azonban az amerikai sajtó nagy része inkább Landon kilátásait tartja kedvezőbbeknek. Az egyik tekintélyes newyorki lap, a Literary Digest most kezdte meg a próbaszavazást olvasói között. A lap csütörtöki számában megjelent kimutatás szerint az eddig beérkezett szavazatok közül 713.000 esett Landonra és mindössze 485.000 Rooseveltre.

A választási események kialakulását nagy mértékben befolyásolja a harmadik elnökjelölt, William Lemke is, aki az utjonnan alakult Union-párt vezére és akit első sorban Amerika híres rádiópátere, Caughlin lelkes támogat. Lemkének ugyan semmi kilátása sincs arra, hogy őt válasszák meg az Egyesült Államok új elnökévé, könnyen lehetséges azonban, hogy 3—4 millió szavazatot is kap. A szavazás eredményét előreláthatóan az

fogja eldönteni, hogy ezek a szavazatok a demokráta vagy pedig a republikánus párt táborából kerülnek-e ki.

Rooseveltnök Chicagóban csütörtökön politikai beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy folytatni akarja eddigi politikáját. Összehasonlította az ország mai helyzetét a négy év előttivel és kimutatta, hogy az elmúlt négy év alatt az ország gazdasági és pénzügyi állapota lényegesen javult. Beszédében részletezte az újáépítő-törvények üdvös hatását és szigorú bírálatot illelt a köztársasági pártot képviselő előző kormányok politikáját.

— A Zsidó Párt női szekciójának felhívása. A Romániai Zsidó Párt női szekciója meleg felhívással fordul mindazon zsidó nőkhez, akik a községi választási listába fel vannak véve, hogy a közeledő választásokra való tekintettel, haladéktalanul váltsák ki szavazásra jogosító igazolványukat. Az igazolványokat a járásbírósság (Calea Regele Carol II. 2) adja ki f. hó 20-ig délután 4-től 7 óráig személyazonosság igazolvány alapján. Közös érdekünk, hogy a választáson minden szavazásra jogosult zsidó nő éljen szavazatával és így hozzájáruljon ahhoz, hogy a zsidóság képviselője helyet foglalhasson a városi tanácsban. A Zsidó Párt jogvédő irodája az esetleg szükséges további felvilágosítás megadására céljából déli fél 1-től fél 2 óráig készséggel áll rendelkezésre. A Romániai Zsidó Párt női szekciója.

Mosley multja és jelene

Irtá: Salamon László

„Betyárból lesz a legjobb pandur” — tartja a magyar közmondás, szélsőséges radikálisokból lesznek a legizgágabb racionáriusok — tanítja napjaink keserű történelmi tapasztalata.

Mussolini a világháború kitörése előtt az olasz szociáldemokrata párt szélső-radikális szárnyának volt a vezére, a párt hivatalos lapjának, az „Avanti”-nak főszerkesztője. Tüzes temperamentuma, diktatóri hajlamai már akkor súlyos öszelűközésekbe sodorták a párttal, annak mérsékelt vezetőivel — s az öszelűközések sorozata végül is a pártból való kizárásra vezetett.

Ha tehetségét, korlátlan érvényesülési vágyát annak idején nem gáncsolja el a pártfegyelem, amely mindig elviselhetetlen bilincsként nehezedik a maguk fejével gondolkodó individualistákra, talán ma másképpen festene Olaszország politikai berendezkedése.

Igaz, hogy az 1919—20-as évek forradalmi mozgalmi Mussolini nélküli is kialakították volna az olasz tőkés és kispolgárok védelmi frontját; kérdéses azonban, hogy Mussolini erélye, kondottieri-bátorsága nélkül éppoly sikeres lett volna-e az olasz fasizmus „forradalma.”

Az angol fasiztákt vezére: Mosley, aki pár nappal ezelőtt „sikeresen” rohamoztatta meg a londoni zsidónegyedet fasiztáival — s ezzel a rohammal elindította romboló utjukra az angol antiszemitizmus furiáit — szintén szélsőséges radikalizmusban utazott pár évvel ezelőtt.

A dugszdag angol főur politikai karrierjét — Mussolinéhoz hasonlóan — szintén a munkáspártban kezdte s annak balszárnyán, a „független” munkáspártban helyezkedett el. Amikor se az első, se a második munkáspárti kabinetben nem kapott helyet, elégedetlenkedni kezdett a párt taktikájával s forradalmi aktivitást követelt a megalkuvó magatartás helyébe.

A párt nem teljesítette követeléseit és Mosley kilépett a pártból. Kilépése azonban nem jelentette egyben az angol politikai életből való kikapcsolódást, sőt ellenkezőleg: Mosley egyéni utakra lépett.

Ez az „egyéni” ut a fasizmushoz vezetett. Mosley Rómába utazott, kihallgatásra jelentkezett Mussolininél és a Duce szívesen szolgált tanácsokkal sorstársának, akiben felismerte a könyörtelen erélyt, a megsértett hiúság termékeny bosszúvágyát, az indulatok heveségét, azokat a tulajdonságokat tehát, melyek — a célok tartalma és iránya szerint — a jó forradalmárt és a még jobb ellenforradalmárt jellemzik.

Ebben az időben a német antiszemita fasizmus még csak a hatalom kapuit döngötte, keves kilátással arra, hogy be is töri a kapukat. Mosley tehát olasz mintára kezdte meg fasizta pártjának szervezését, amelyhez kevés eredeti ötlettel és politikai áttekinthetőséggel járult hozzá.

Még a gazdag sziniszálából is, amely rendelkezésére állott — hű maradt az „olasz” fekete színhez és ilyen ingekbe öltöztette első rohamcsapatának legénységét.

Ehhez a színhez azóta is hű maradt, ami állhatatosságának egyetlen bizonyítéka. Mert egyébként a fekete színhez már csak külsőleg ragaszkodik; a lényegét illetően barna vizekre ezert át — nemcsak azután, hogy Hitler átvette a hatalmat Németországban és bebizonyította, hogy az antiszemitizmus az a csodaszörny, mely a politikai szegények sovány lelki és szellemi vesszőparipáját kövér és erőteljes harciménné tudja átválttatni.

Mosley tehát felcsapott antiszemitának, annak ellenére, hogy felesége zsidószármazású, annak ellenére, hogy „forradalmári” multja folyamán — éppen felesége révén — bőséges érintkezést tartott fenn a londoni City zsidó pénzmagánaisával.

Am, aki mindenáron érvényesülni akar, annak bátornak kell lennie, s főleg „forradalmi” bátorsággal kell leszámolnia az erkölcsi skrupulusokkal.

Ebben a tekintetben Mosley bátorsága minden gáncsoló kibír. Bátor ember s talán megdöbben az, mert hiszen tudatában van annak, hogy az angol politikai élet mai erőviszonyai között csak elszánt bátorsággal küzdheti le a pártja és főleg a saját személyes érvényesülése elé tornyosuló akadályokat.

Tudja, hogy az angol demokrácia hegyöke-

rezett „fair play”-je közepette csak hangosságával vonhatja magára a figyelmet s csak az alantas ösztönök és az angol kispolgárra is érvényes szellemi szegénység mozgósításával lehet reménye a győzelemre.

A kérdés az, hogy ez a győzelmi remény jogosult, illetőleg kellően reális-e?

Az utóbbi évek keserű tapasztalatai minden politikai jóslatot hitelétvesztetté tettek. Bebizonyodott, hogy a „józan ész” szabályai érvénytelenekké válnak azokra az emberi tulajdonságokra, melyek kívül esnek az ész területén s az indulatok, az ösztönök, a tömeglélektan szféráiban húzódnak meg.

Bebizonyosodott, hogy a tömegek a nyomorúságunknál csak gyűlölnék jobban: a gondolkodás kényszerét. Ez az a zsarnok, melyet jobban gyűlölnék a tényleges zsarnokoknál, sőt a tényleges zsarnokokat, akik ettől a kényszerből megszabadítják őket, még szeretni és tisztelni is tudják.

A sportszervevény, mely a futballpályák vad mérkőzésein, a rekord-sportok egész területén az indulatokat, az emberi vadság lefojtott lendületét mozgósította — bevonult a politikai arénába is s a küzdelmek egyik hajtőeréjévé lett.

Minden országok minden árnyalatu fasizmusa felismerte ezt a hajtőerőt és a maga plebejus-reakciójának szolgálatába állította.

Mosley fasizmusa is.

Ezért ezert át a hajdani szocialista forradalmár az antiszemitizmus lápjaira, amely a német történelmi példával teszi nyilvánvalóvá, hogy az igazságok harcában az igazságtalanság az, mely legemberibb, mert legkíméletlenebb s melynek követése annál könnyebb, minél általánosíthatóbb, minél kevesebb szellemi erőfeszítést igényel s az alantas szellemi és lelki nívón mozgó tömegeket a legkisebb ellenállás irányába lendítheti.

Már pedig ilyen tömegek a „kiegyensúlyozott”, gazdaságilag ismét egy látszat virágzás stádiumába jutott Angliában is akadnak; akadnak főleg Londonban, mely a világ legnagyobb városa lévén, valóságos gyűlölet-dencéje a felső és alsó társadalmi osztályok csöcselékének.

Eppen ezért nem szabad lebecsülnünk Mosley fasizmusának, ha még oly sovány sikereit sem. Nem szabad lebecsülnünk már azért sem, mert az angol kispolgár és az angol proletáriátus egy tekintélyes hányada számban és nemből teljes megegyezést mutat a kontinens hasonló társadalmi rétegeivel.

Ezenfelül az antiszemita hamisítás és szemérmelen hazudások látszatlapja Angliában is adva van, ha nem is olyan mértékben, mint a köztársasági Németországban volt adva.

A vezető nagyipari, kereskedelmi, pénzügyi, politikai s közigazgatási pozíciókban Angliában is számos zsidó ül s az East-End kispárosi és kiskereskedelmi hálózata nagyrészt azoknak a keleti származású zsidóknak kezében van, akik Ukrajna pogromjai, a régi cári Oroszország zsidóüldözései elől menekültek ide, a hajdani liberális Anglia fővárosának szegénynegyedébe.

Louis Golding „Magnolia Street” című világhírű regényében remek rajzát adja ennek az Angliába szivárgott keleti zsidóságnak, mely különösen a háborút követő években tel-

jes harmóniában élt a bennszülött angol kispolgári és proletárrétegekkel.

S lám: Mosley fasiztáinak mégis sikerült megbontania ezt az egyetértést, sikerült pedig azért, mert az angol kispolgár is szívesen szabadul meg zsidó versenytársaitól, még akkor is, ha ezek a zsidó kisemberek nem veszélyeztetik kényerét s ha a tőlük való megszabadulás mindössze némi fizikai erőfeszítésébe kerül.

A kispolgári vágyálom mindenütt egyforma tartalmu: minél kevesebb munkával és minél több szerencsével a nagypolgárság soraiba felkerülni. E réteg számára a „társadalmi forradalom” szerte a világon — az ígéretet jelenti, azt, hogy úgy a munkásság, mint a zsidóság köréből fenyegető versenytársaktól megszabadulva, végre ur lesz majd a saját szemétdombjában.

Es Mosley, a hajdani proletár-forradalmi jelszavakat pattogtató radikális nagypolgár, ezt a paradicsomot ígéri neki. Es ígér még sok egyebet, mert hiszen a fasizmus mindenütt ígéreitei nagyságának köszönheti politikai jelentőségének túlméretezett megduzzadását.

Es az angol kispolgár hisz Mosleynek, mert hiszen egész lelki és szellemi élete hiedelmeken épül, nemcsak Németországban, de Angliában is. Hisz Mosleynek, mert tekintélyimádó s Mosley gazdasága és előkelősége különösképpen számára, mintha csak szellemi, vagy erkölcsi tekintélye volna.

Ezért és még számos, itt fel nem sorolható ok miatt nem szabad lebecsülni és kélezgintéssel elintézni Mosley fasizta mozgalmát.

Az antiszemita-fasizta veszély, ha még nem is krónikus jellegű Angliában, de már akutnak mondható. Hogy krónikusá válhassék, számos bel- és külpolitikai tényezőnek kellene megváltoznia úgy a szigetországban, mint a szigetországon kívül.

Ezek a változások ma még nem állottak be, de napjaink forgandó, bizonytalan, robbanási lehetőségekkel telített légkörében éppoly esélyük van a kialakulásra, mint amennyi lehetőség adódik elfojtásukra.

Nemrégiben igen mélyreható tanulmány jelent meg arról, hogy Anglia demokráciájának színterét mögött az angol társadalom ma még alig észrevehető, de mégis jelentős fasiszálódása megy végbe.

Lloyd George hitlerista szimpátiái és a még egy évtizeddel ezelőtt is hatalmas liberális pártjának teljes felmorzsolódása s tanulmány megállapításainak valódiságát bizonyítják.

Az angolelles mozgalom növekedése szerte a világon, az angol imperializmus szilárd tartóoszlopainak megereszkedése, külpolitikai, de sőt belpolitikai vonatkozásban is, nem egy agitációs érv-anyagot szolgáltatnak az angol fasizmus számára.

Van-e könnyebb, mint elhitetni az angol kispolgárral, — amit oly könnyen hitettek el vele Németországban is, — hogy a hindu, maláj, arab mozgolódások mögött a nemzetközi zsidó tőke és egyidejűleg a nemzetközi zsidó kommunizmus hatalmi törekvései húzódnak meg?

Az abessziniai kudarc, az angol tengeri nagyhatalom gyöngülésének okait nem-e legkönnyebb a zsidó „árulás” szültségzserítésére visszavezetni?

Ezek a kudarcok kizárólag az angol konzervatív politikai számláját terhelik ugyan, de vajjon nem éppen ennek tudható be, hogy a konzervatív kormány bizonyos gyanus türel-

Sarok
van sokféle

PALMA csak egy!

A világ minden táján fogalom a PALMA sarok. Összetételében rejlik egyedülálló értéke. Aki igazán tartós, rugalmas sarokt akar, a

PALMA sarokot választja.

met tanusit Mosley fasizmusával szemben, németbarát és szélsően imperialista jobbszárnyának befolyásolása révén?

Józan sötételetlétünknek azonban nem szabad tulságba vinnünk. Ma még számos súlyos, szinte elháríthatatlan akadály tornyosul az angol fasizmus és antiszemitizmus győzelmének útjába.

Mindenekelőtt az angol demokrácia ma még eleven valósága, melynek varázsa a vezető társadalmi osztályokra is éppoly erős, mind az alsóbb néprétegekre. A diktatúrával csak a konzervatívok jobbszárnya kacérkodik, bal-felé pedig a munkáspárt szélsőbaloldali szárnya.

A munkásság magas életstandardja, a konzervatívok előrelátó szociálpolitikája olyan társadalmi egyensúlyi helyzetet teremtett, a válság ellenére is, Angliában, mely egyelőre kizártnak mutatja egy forradalmi megmozdulás lehetőségét s e forradalmi megmozdulástól való félelem hatása alatt a pénz- és ipari magnásoknak a fasizmus felé való orientálódását.

A fasizmus uralomrajutása Angliában ma még alkotmányos uton elképzelhetetlen, erőszakos próbálkozásai pedig feltétlenül polgárháborúra vezetnének. Ezt pedig maga a plutokrácia és imperialista körök is feltétlenül elkerülnének tartják, mert egy belső angliai felfordulás természetszerűleg maga után vonná a gyarmati népek nyílt lázadását.

A spanyol példa nemcsak utmutatóul szolgál a világ és így az angol reakció számára, hanem elrettentő példaként is.

Mindezekben kívül Anglia munkásszorgalma lényeges eltérést mutat a kontinens munkásszorgalmaitól. Az angol nagypolgárság szellemi és lélektani képe nem olyan töretlenül egészes, mint Németországban, vagy többékevésbé Franciaországban. Önzése kielégültebbé lett a kapitalizmus hosszú angliai uralma alatt, amely már akkor is virágozott, amikor Németország és Franciaország nagypára még gyermekcipőkben járt. Kitünő írónak és társadalmi reformátorainak hatása alatt (Galsworthy, Shaw, Webb, etc.) sokkal több mértéket tanusit a társadalmi problémák iránt, mint a kontinens uralkodó osztályai. Ezzel magyarázható, hogy a nagypolgárság, a szilietési- és pénzarisztokrácia soraiból számosan vesznek tevékeny részt a munkásszorgalmakban, gyakran tekintélyes pénzáldozatokkal is.

Olyan, a polgári világtól szigorúan elkülönült katonai kaszt, mint Németországban, vagy Japánban, Angliában nincs és főleg nem hajlam arra, hogy a fasizmus diktatúrájának eszközéül dobja oda magát.

Az államtisztviselők magas életnívója, az intellektuális munkanélküliség hiánya sem kedvez a fasizmus előretörésének Angliában. Végül pedig egy nyílt antiszemita reakció úgy erkölcsi, mint tárgyi vonatkozásban lehetetlen tenné Anglia számára a palesztinai mandátum birtoklását, amelyhez pedig már — imperialista érdekeinél fogva is — kénytelen görcsösen ragaszkodni.

Mosley hangossága, fasiztáinak brutális „sikerei” tehát egyelőre csak a politikai felszinen maradt, a gyálázatos jelent biztosítják eme renegát és angoloknál szokatlanul hevesvérü gentleman számára, de kérdéses, hogy ez a jelen fényes jövőt is jelent-e egyben.

ROMÁN OPERA, CLUJ
6 rendkívüli előadás!!

PIA IGY

primadonna fellépésével előadásra kerülnek.

Rendes helyárak. Bérletek érvényesek. Jegyek elővételben csak a színház pénztáránál a szokott időben kaphatók!

Pénteken, nov. 13-án este fél 9 órakor:
FAUST
Margareta szerepében

Szerdán, nov. 18-án fél 9 órakor:
Bohém élet
Mimi szerepében

Vasárnap, nov. 22-én délután 3 órakor:
Hoffmann meséi
mindhárom női szerepben.

Hétfőn, nov. 23-án este fél 9 órakor:
RIGOLETTO
Gilda szerepében.

Vasárnap, nov. 29-én este fél 9 órakor:
TRAVIATA
cimszerepben.

Szerdán, dec. 2-án este fél 9 órakor:
Pillangó kisasszony
cimszerepben.

HIVA

A cluj

Lehetne u

so kulturdé

ben. Ez a de

a száraz leir

mély hatás

mely biztató

nyek sikerér

A déután

zárta be. El

zica nagy kö

logatott rev

kojt kedves

lenni a jelen

lyek mostan

csak sziváro

tó és kellem

Utána We

zürichi coun

közönséget.

Megkapoar

és irigység

avájciak meg

érzetéről bes

erejével ható

társ, amely a

uralkodik és

nó teljesítet

nehéz napja

Örömmel l

a Wizotól ec

még nagyobb

annyira egg

gukat az elő

kal.

Ez volt az

rakozáson fe

kétszerezte a

vi kulturdél

kal tarkitva

A WIZO

ake

A Wizo z

ző határozat

„A cionist

zo) tanácsa,

próbalátasá

ben, csodála

nő hősies me

ellenére, m

minden pill

széről, az o

a zsidó mun

sén áll rend

A Wizo C

együtt tiltat

zók ellen, a

folyamodtak

nak vissza s

lönöket gyil

lön-külön tel

ket ölnék S

egy tel-aviv

gyujtanak f

nek nincs v

lyebb felhá

gyobb öröm

ror egész id

nem egyeng

elkerülése é

zódásban, h

nyomni olya

vényt tisztó

A Wizo

zsidó nép

tinai és az a

a felkelők é

dorlás felül

tal semmily

a zsidó nép

számlájára.

Mi, a Wi

lön-külön k

gyunk eleg

nyeknek, an

ország sul

hárít reánk

ni egy a Je

különkötő

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

A cluji WIZO első kultur- delutánja

Lehetne úgy is írni, hogy lezajlott az első kulturdelután a legnagyobb siker jegyében. Ez a delután valahogy többet érdemel a száraz leírásnál. Emelkedett hangulat és mély hatás jellemezte ezt a rendezvényt, mely biztató jel a további kulturrendezvények sikerére.

A delután Salamon Jakabné nyitotta és zárta be. Elsőnek Strannerné Herman Katica nagy körültekintéssel és érdekesen válogatott revüjét olvasta fel a tőle megszokott kedvességgel. Jól esett tájékozódva lenni a jelenlegi zsidó eseményekről amelyek mostanában elég szomorúak, de már csak szívárog lassan, lassan egy kis biztató és kellemes hír is.

Utána Weinberger Nándorné referált a zürichi counsilról. Előadása frappirozta a közönséget.

Megkapóan érzékeltette Svájc szépségeit és irigység fogott el bennünket, amikor a svájciak meghívták nyugalmáról, biztonságérzetéről beszélt. De különösen az élmény erejével hatott előadásában az a szolidaritás, amely a Wizo vezető asszonya között uralkodik és a hősiesség, amellyel a zsidó nő teljesítette hivatását a zavargások neheztel napjaiban.

Örömmel láttuk a hallgatóság soraiban a Wizótól eddig távol élő asszonyainkat, még nagyobb öröm volt látni azt, hogy annyira egygyűvé tartozónak érezték magukat az előadás hatása alatt mozgalmunkkal.

Ez volt az első ideai kulturdelután s a várakozáson felüli szép számú közönség megkésztette akarunkat, hogy ezeket a havi kulturdelutánokat, esetleg zenei színdarabokat tartatva valóban rendszeresítsük.

Salamon Jakabné

A WIZO a Bizaron ubitachon akció szolgálatában

A Wizo zürichi Council-ülése a következő határozatot hozta:

„A cionista nők viágszervezetének (Wizo) tanácsa, mely a zsidó nép súlyos megpróbáltatásának órájában állt össze: Zürichben, csodálattal adózik a palesztinai zsidó nő hősiességének magatartásának. Minden veszély ellenére, mely őt és gyermekeit fenyegeti minden pillanatban az arab terroristák részéről, az ország egész zsidó lakosságával a zsidó munka, az építés és önvédelem őrsén áll rendületlenül.

A Wizo Councilja az egész zsidó néppel együtt tiltakozik a rettenetes harci eszközök ellen, amelyekhez az arab terroristák folyamodtak. Ezek a terroristák nem riadnak vissza semmilyen rémtettől: zsidó ápolónőket gyilkolnak, mialatt azok kötelességüket teljesítik Jaffában, alvó gyermekeiket ölnek Szafedben, bombákat hajtanak egy tel-avivi iskolába, csecsemőotthont gyújtanak fel Jeruzsálemben és rémtetteiknek nincs vége. A zsidó lakosság legmélyebb felháborodása ellenére is a legnagyobb örömmel látottartotta magát a terror egész ideje alatt minden megtorlástól, nem egyengeségből, hanem polgárháború elkerülése érdekében és abban a meggyőződésben, hogy a kormány kötelessége elnyomni olyan felkelést, mely ellene és törvényt tisztelő polgárok ellen irányul.

A Wizo Councilja csatlakozik az egész zsidó nép követeléséhez, melyet a palesztinai és az angol kormányhoz intézett, hogy a felkelők és rombolók sem a zsidó bevándorlás felfüggesztése, sem más ígéretek által semmilyen jutalomban ne részesüljenek a zsidó nép életbevágó szükségleteinek számlájára.

Mi, a Wizo Councilja, mindannyian külön-külön kijelentjük, hogy készek vagyunk eleget tenni azoknak a követelményeknek, amelyeket a zsidó nép és a zsidó ország súlyos megpróbáltatásának órája hárt rájuk és minden erőnkkel résztvenni egy a Jewish Agency által elhatározott különakcióban.

Soloweitschik a palesztinai zavargások mérlegéről

— Bucuresti intervju —

A „Mifal Bicarón Ubitachon“ akciónak Bucurestiben való beindítása után, intim vacsora keretében volt alkalmunk elbeszélgetni dr Max Soloweitschikkel, a mai zsidó közélet egyik legkiválóbb alakjával, aki Ardealba jön a napokban az akció vezetésére.

A legaktuálisabb problémát vetettük fel: — Mi lesz a sztrájk után? Hogyan alakul majd ki a gazdasági helyzet az Eretzben?

— 1933-ban — mondja dr Soloweitschik, — amikor a bevándorlás rekordmértéket öltött, egy haifai barátom, aki nem politikus és nem vesz részt semmilyen mozgalomban, hanem egyszerű polgára az országban, aggódva kérdezte tőlem:

— „Mi lesz a vége ennek a fantasztikus bevándorlásnak? Vajon milyen foku lesz az arabok reakciója?“

Amikor a zavargások teljében újra összejöttünk ismertséggel, a következő szavakkal üdvözölt:

„Most már nyugodt vagyok. Bevallom én kataklizmust vártam. A négy évig tartó páratlan prosperitás alatt állandóan rettettem... most hogy a zavargások kitértek, sőt a csucspontjukat is elérték... most nyugodt vagyok.“

— Ne mosolyogjon — mondja Soloweitschik — haifai ismerősöm szavait ne tekintem szófizmusnak, hanem az eretzi zsidó polgár megnyilvánulásának.

— És most lássuk, miért tekinthetjük indokoltnak az emberek aggodalmát. — A zsidó emigrációk során — nem beszélve a nagy és szerencsétlen körülmények között emigrációkról, amilyen például az egyiptomi vagy a spanyolországi volt, — még soha nem találkoztunk olyan méretű emigrációval, amilyen az utóbbi négy év során Palesztina felé irányult. A 60.000 bevándorló rekordszámot jelent, ha tekintetbe vesszük Palesztina területét és lakosságát a számát.

— Voltak évek, amikor Amerika 150.000 zsidót fogadott határai közé. Am ez a százötven ezer bevándorló szinte észrevétlenül merült el a százmillió amerikai lakosság tengerében.

— Palesztina 1 milliót kitevő lakosságával szemben a 60.000 bevándorló rekordot jelent a kolonizációs bevándorlások történetében. Hát hogyha még azt is figyelembe vesszük, hogy ez a 60.000 bevándorló 1933-ban még csak 200.000 bennlakóra támaszkodott... mert Palesztinának csak 200 ezer zsidó lakosa volt Hitlerék uralomra jövése alkalmával. Nyilvánvaló, hogy a Palesztinába bevándorló zsidók egyikének sem adnak arabok munkaalkalmat, elhelyezkedési lehetőséget... Évi 25 százalékos gyarapodás, valóban fantasztikus. Az én haifai ismerősöm nem tulozott s jogosan félhetett, hogy a bevándorlásnak ez a tem-

pója ki fogja váltani az arabok reakcióját s ez a reakció olyan lehet, hogy a fiatal Isuvot alapjában ingathatja meg.

— De akármilyen nagyméretű és erős volt a reakció, akármilyen jól volt az megszerzve, a mi ellenállásunk tökéletesen sikerült. Sikerült gazdaságilag — ami a legfontosabb — és sikerült erkölcsileg meg politikailag.

— A hitel (dr Soloweitschik az Anglo-Palestine Bank haifai fiókjának direktora) tekinthető a gazdasági élet szeizmografjának. A hitel érz meg legjobban mindazon manifesztációkat, amelyek a gazdasági élettel kapcsolatban állanak. A hitel megállította a helyét: Senki nem vonta vissza bankbetéteit, a csődök száma nem volt nagyobb, mint rendes körülmények között lett volna, a fizetések normális mederben folytak, a Jelzálog Hitelbank, amely a három nagyváros építkezéseire kölcsönöket folyósított, zavartalanul folytatta inkasszóját.

— Az építkezéseknél és a vele kapcsolatos iparágakban volt némi visszaesés a bevándorlás visszaesése miatt... Ezzel szemben a munkanélküliség teljesen megszűnt, sőt az utóbbi időben jelentős munkaerőhiány volt tapasztalható. A narancstermelők — akik ezidéig arabokat foglalkoztattak, a városi és állami munkálatok, az új utak, a két kikötő, a majdnem 4000 zsidó halucot felszivó rendőrség a munkanélkülisének kívül felszivták az öt hónapi zavargások alatt bevándorló több, mint 20.000 embert is.

— Mi lesz azokkal az arabokkal, akik abbahagyták a sztrájkot s akik most régi munkahelyükre szándékszanak visszatérni?

— Minket nem érdekel az arabok sorsa — mondja Soloweitschik — minket azoknak a zsidóknak a sorsa érdekel, akik a sztrájkoló arabok helyeit foglalták el... Az Executive gondolt erre a problémára, sőt az utóbbi időben a legtöbbet erre a problémára gondolt. Mindent elkövetünk, hogy megőrizzük az elfoglalt pozíciókat. A zsidó pardszultajdonosok kötelezték magukat a zsidó munkások további igénybevételére. Az iparban ez a probléma nem létezik. Ami az állami munkálatokat illeti, ott is új munkalehetőségek nyílnak, a kormány maga is kiterjesztette figyelmét erre a problémára. S ha netán még így is maradnának munkanélküliek, ezeknek a Szochnut megfelelő anyagi lehetőséget nyújt arra, hogy saját erejükkel, mint földmivesek éljenek meg.

— A zavargások különben megtanítottak bennünket arra, hogy a földművelésre kell minden energiánkat fordítani, mert a földművelés képezi eretzi pozíciók leg-erősebb alapját. (H—né)

WIZO-HIREK

— Az aradi Wizo új helyiségének felavatása. Folyó hó 11-én, vasárnap delután műsoros teadélután rendezett az aradi Wizo, amely iránt igen nagy érdeklődést nyilvánult meg. Ez volt az új szezonban az első nagyszabású összejövetel és a nagyszámú vendégek megépetten és nagy tetszéssel szemlélték az új helyiség impozáns méreteit és a szépen terített asztalokat. A delután kiemelkedő része a műsor volt, amely a szereplőknek igen nagy elismerést hozott. W. Rosen Alice prológja, melyet az elismerten nagy tehetségű írónő erre az alkalomra írt és mondott el, ötletes, kedves és vidám szavaival rögtön megteremtette a közvetlen vidám hangulatot a terem-

nagyszámú hallgatóságának soraiban. — Weisz Robby az általános közszeretetének örvendő, tehetséges kis zongoraművész zeneszáma következett, aki tökéletes tudásával és temperamentumos játékával egészen magával ragadta a közönséget. W. Rosen Alice egy versét mondotta el, mely mély hatást tett a hallgatóságra. Nagy Aranka, a kitűnő énekesnő és zenepedagógus ének-számaival és tisztán csengő meleg hangjával nagy sikert ért el. A kíséretet Győri Tibor látta el, simulékony és kiforrott tudással. Gróf Éva elmélyülő, izig-veéig tisztá művészi produkcióját, valamint a zongorán kísértő kis 10 éves Róth Adrienne játékát, aki a jövő nagy ígérete a közönség

nagy tapsal jutalmazta. A közönség a késő esti órákig a legjobb hangulatban maradt együtt, a fiatalság a jazz hangjainál szórakozott és az aradi Wizo egy minden tekintetben kielégítő eredményt könyvelhet el magának.

— Wizo élet Mediason. Október 10-én, a mediási Wizo csoport jólsikerült táncestet rendezett, melynek egy erkölcsileg, mint anyagilag magyszerű eredménye volt. A csoport a közeli napokban várja dr Handler Rudolfné látogatását, aki turnéja alkalmával előadást tart a mediási Wizo asszonyoknak is.

— A timisoarai Hadassah teánycsoport szeptember 29-én tisztújító gyűlést tartott, mely alkalommal új vezetőséget választottak. A vezetőség tagjai: Baruch Klári, Békés Klári, Moravetz Zsuzsi, Neufeld Magda és Scheer Eva. Az új vezetőség megállapította az új munkaév programját, mely főleg hebraizációval, judaisztikával és Palesztinológiával fog foglalkozni. Ezenkívül a Hadassah a Kadima zsidó sportegyesület fel karöltve tornaszakosztályt létesített, amely intézmény sok új tagot vonzott az egyesületbe. Vasárnap delutánonként a Zsidó Kulturothton helyiségeiben a Hadassah a Kadimával együttesen táncos-teadélután tart, mely rendezvények nagy látogatottságnak örvendenek. Október 7-én tartott a csoport újból összejövetelt, mely alkalommal Gutfreund Erzsi revüt tartott és Neufeld Magda „Palesztinográfia“ címmel tartott érdekes előadást, melyet élénk és hosszú vita követett.

— Wizo élet Hategen. A hategi Wizo csoport élénken bekapcsolódott a bizaronakcióba és ezzel megkezdte ideai munkáját. Október 11-én tartották meg tisztújító közgyűlést, mely alkalommal Hersh Samuné volt elnökön átadta a vezetést egy 3 tagból álló bizottságnak, mely Léb Manonéból, Rottmann Manonéból és Hirsch Mórnból áll. A csoport Szimchat Tóra estén tartotta meg első tearendezvényét.

— Wizo élet Reghinben. A reghini Wizo csoport október 11-én tartott választmányi ülést, melyen a Wizo tagok elég szép számban, a helybeli Jung Wizo teljes számban jelent meg. Elhatározták, hogy kéthetenként fognak teadélutánokat rendezni, mely alkalommal megtárgyalják az összes aktuális problémákat. A Jung Wizo ígéretet tett, hogy a Wizot minden megmozdulásában támogatni fogja és munkájával mindenben rendelkezésére áll.

Reiter Lunka Aradon

Az aradi Wizo-élet nagy eseménye volt Reiter Lunka aradi látogatása folyó hó 6-án. Hönigsberg Licy, az aradi Wizo sajtóreferensének lakásán nagyszámú meghívott közönség előtt tartott előadást Reiter Lunka, melynek keretében a zürichi council tanácskozásairól a mostani palesztinai helyzetről és a gyermeknevelés égetően fontos problémájáról beszélt.

Reiter Lunka finom és nagyvonalu mestere a szónak. Mondanivalóját az egyszerűség és logika alátámasztásával olyan közvetlen modorban, olyan meggyőző erővel és meleg szavakkal tudja tolmácsolni, ami csak igen kivételes emberek sajátossága.

A meghívott közönség soraiban sok vendég volt, akik eddig távol állottak a cionizmus gondolatától. Reiter Lunka hatása alatt azonban őszinte lelkesedéssel ígérték közös munkát a régi lelkes Wizo gárdával.

Reiter Lunka előadását, melynek mély és ösztönző hatása széles körökben máris érezhető, és amely ritka és kimagasló élmény volt az aradi Wizo életében — dr Fuchs Albertné, az aradi Wizo elnökönje köszönte meg, meleg szívből jövő szavakkal.

Ma ünnepli a nemzeti parasztpárt a fuzió tizéves fordulóját

A fuzió histórikuma és előzményei. Amikor még Vaidát könnyekig meghatotta a demokrácia győzeleme

Cluj, október 17. (Az Uj Kelet tud.) Bucurestiben ma olyan politikai demonstráció lesz, amely ha méreteiben nem is, de jelentőségében és történelmi érdekességében kétségtelemül egyedülálló. A nemzeti parasztpárt ünnepli meg tizéves évfordulóját annak, hogy a pártot alkotó két szárny: a nemzeti és parasztpártok egybeolvadtak. Az időközben eltelt évtized, a diadalmos győzelem és tragikus vereségek egymásra következése volt és a fuzionált pártnak az évforduló ünnepén alkalma lesz bizonyos rezignációval megállapítani, hogy a demokráciáért való küzdelem ma nagyobb szükségesség és jóval nehezebb feladat, mint volt tiz év előtt. A felülről támogatott politikai mindenhatóságnak ma már nem a liberálisok az egyedüli letéteményesei többé, a reakciós jelszavak pedig közkeletűvé váltak és jobboldali szervezetek egész sora gondoskodik arról, hogy terjessze azokat a nemzeti parasztpártban bizonyos mértékig csatlódott tömegek körében is. Nyilván nemcsak a párt vezetőségén, de inkább a körülményeken mulott, hogy tiz esztendő mérlegén nem sok aktív szerepel. A megváltozott körülmények között annál súlyosabb a szerep és annál nyomasztóbb a felelősség, amely a nemzeti parasztpártára a fuzió fordulójának ünnepén nehezedik.

A fuzió előzményei

Az 1919 végén megtartott első parlamenti választások eredményeképpen ugynevezett föderációs kormány került az ország élére, amelyben az ardeali nemzeti párt, a Iorga-féle nacionalista néppárt, a regáti és basarabiai parasztpártok és Iancu Flondor bucovinai nemzeti pártja működtek közre. Ezt a parlamentáris kormányt, amelynek élén Vaida Sándor állott, néhány hónap után eltávolították a hatalomról a liberálisok. Ettől az időponttól kezdve az ardeali nemzeti párt állandóan fegyvertársakat keresett magának, a liberálisok ellen vivandó küzdelemhez, míg a regáti parasztpárt megkísérelte gyökeret verni a csatolt területeken.

Hat esztendőnek kellett elteltie annak felismeréséhez, hogy a szoros program és szoros politikai érdekek egy táborba utalják a két szervezetet. Az ardeali nemzeti párt időközben kisebb fuzió utján kísérlete meg országossá tenni jellegét. Ion Pelivan basarabiai parasztpártja, az agrárreform után jelentéktelenné szűcszűsgorodott konzervatívok Flondor bucovinai nemzeti pártja és Iorga nemzeti néppártja olvadtak be rendre az ardeali nemzeti pártba anélkül, hogy megfelelő választási apportot hoztak volna magukkal, különösen a régi királyságot illetően. 1922-ben az általános választások alkalmával már választási együttműködés jött létre a nemzeti és parasztpártok között, 1924-ben pedig egy 10 pontba foglalt minimális program alapján mindkét párt vezetősége felhatalmazást kapott a fuzióról való tárgyalásra. Ennek megvalósítására azonban csak jóval később, 1926-ban került sor, midőn Averescu marsall vezetésű kormányrahívása alkalmával a két párt vezetői meggyőződtek arról, hogy megosztott erővel képtelenek eredményesen harcolni a liberálisok ellen. Ez év júniusában választási kartell alapján közös listával indult a két párt és ennek eredményeképpen 69 képviselőt és 13 szenátort juttattak a parlamentbe, az averescanusok szörnyű választási terrorja ellenére is.

Iorga és Argetoianu kiválása

Julius 12-én Mihalache levelet írt Maniunak, amelyben kijelenti, hogy készen áll a fuzió véglegesítéséről tárgyalni. Szeptember 25-én Brasovban üsszül az ardeali nemzeti párt vezetősége is és az összes szavazatokkal három ellenében elhatározza a fuziót. Dan Sever, Man Ielkész és Bocu Sever szóaltak fel a fuzió ellen és ajánlották, hogy a párt ne a faranistákkal, hanem a liberálisok felé

keressen közeledést. A faranisták vezetőségének hasonló határozata alapján tiz esztendővel ezelőtt, október 10-én ült össze a két párt együttes kongresszusa, hogy a fuziót ratifikálja. Ion Lugojanu római követ, az ardeali nemzeti párt akkori titkára, közölte jelentésében, hogy Iorga és Argetoianu urak nem értenek egyet a fuzióval és éppen ezért nem kívánnak az egyesült pártba beilleszkedni. Ez a bejelentés azonban nem volt alkalmas arra, hogy csökkentse a jelenlevők leirhatatlan lelkesedését. Az egyesült párt elnökevé percekig tartó ovációk közepette Maniu Gyulát választották meg, míg alelnökök Vaida Sándor, Mihalache, dr. Lupu és az időközben elhunyt Pavel Bratasanu lettek.

Az averescanus kormány csendőrkordonokkal és terrorral próbálta eredménytelenül elhomályosítani a fuzió gyűlés grandiózus külsőségeit. A gyűlésteremből kitóduló tömeg áttörte a kordonokat és vállain vitte a párt vezetőjét az Eforia termébe, ahol ünnepléses bankettet tartottak. Itt Maniu, Mihalache, majd Vaida Sándor méltatták a fuzió jelentőségét. Vaida Sándor különösképpen megható beszédet mondott, amelynek hallatára a krónikás feljegyzései szerint szem nem maradt szárazon.

Vaida Sándor hitvallása

— Alig tudok beszélni a meghatottságtól — kezdte beszédét a demokrácia nagy győzelmét méltató Vaida Sándor. — Szemünkre vetik, hogy nincs elegendő politikai tapasztalatunk. Nos, beismerem, ellenfeleinknek ötvenéves tapasztalatuk van az oligarchiában.

A továbbiakban Vaida energikusan vissza-

G I F
SZALMIÁK ÉS SAVMENTES
ELEMET
MÁR MINDENKI HASZNÁLJA
REGENERÁLÓ KÉPESSÉGE ÉS TARTÓSSÁGA
ÓRIÁSI.
VIGYÁZAT UTÁNOZZÁK!
GALVANI S.A.

utasította a vádat, mintha a fuzionált párt a bolsevizmus szolgálatába szegődött volna. És ezeket a vádakat közönséges rágalmaknak minősítette. Vaida beszédét a fuzionált párt és annak elnöke: Maniu Gyula áttetésével fejezte be. Igen érdekes Vaida beszédének az a passzusa is, amelyben kijelenti, hogy a nemzeti parasztpárt meg fogja védeni a koronát azoktól, akik különböző befolyást igyekeznek gyakorolni rá.

A fuzió ardeali ellenzói közül Dan Sever és Man Ielkész azóta csakugyan hátra fordították a demokráciának, míg az akkor könynyekig meghatódott Vaida Sándor vezére ma a jobboldali valachicus mozgalomnak és a nemzeti parasztpárt éppugy kénytelen a valdistáknak a bolsevizmusra vonatkozó vádjait visszautasítani ma, mint ahogyan a fuzió alkalmával maga Vaida védte meg a pártot e váddal szemben. Iorga és Argetoianu már a fuzió alkalmával elhagyták a pártot. Nem sokkal ezután követte őket Grigore Filipescu és dr. Lupu is, aki 1927-ben Bratianu Ionel „kollaborációs” kormányában vállalta el a munkügyi tárcát, majd önálló parasztpártot alapított és csak egy évvel ezelőtt tért vissza a fuzionált pártba. Elhagyta a pártot három évvel annak kormányra kerülése után Grigore Iulian is.

A mai program

Bucuresti, október 17. A nemzeti parasztpárt összes vezetői már szombat délelőtt a fővárosban voltak. Az ebből az alkalomból tartott vezetőségi ülésen elkészítették az ország-hoz intézendő manifesztum szövegét, amely ismerteti a párt tizéves munkájának eredményeit, vitába száll a szűcsűsleges áramlatokkal és hitvallást tesz a demokrácia mellett.

A fuzió ünnepség délelőtt tiz órakor veszi kezdetét. A tartományok képviselői koszorút helyeznek el az ismeretlen katona sírján, majd a „Római arénák” köröndjére vonulnak. Itt istentiszteletet tartanak, majd Madgearu, a párt főtitkára, Sauciu Savelianu, Pan Halipa, Costachescu, Popovici Mihály, dr. Lupu, Maniu és végül Mihalache fogják a nap jelentőségét méltatni.

MEGNYILT MEGNYILT
BOTÈ
KOZMETIKAI SZALÓN
CLUJ, Str. Regele Ferdinand 4.

Csatorna épül a Visztula és a Dnyeszter között?

Antonescu varsói útjának jelentősége

BUCURESTI, október 17. (Az Uj Kelet tud.) Victor Antonescu román külügyminiszter varsói útja nagyfontosságú nemzetközi eseménynek ígérkezik. Mint az Adeverul írja, szó van róla, hogy tervezeteket készítenek a Dnyeszter és a Visztula összekötésére. Ezzel meg lehetne teremteni a Balti és Fekete tengerek közötti közvetlen kapcsolatot, aminek az egész kelet-európai helyzetre nagy kihatása lenne.

Szabó Mendel hitközségi metsző furcsa esete néhány uccai verekedővel

A véresre vert aggastyán negyven fokos lázzal, súlyosan megbetegedett egy durva támadás következtében. Orvosi feljelentés a támadók ellen

Cluj, október 17. (Az Uj Kelet tud.) Szabó Mendel hatvanéves hitközségi metsző pénteken kora reggel templomból tért haza. A David uccai kis imaházában ájtatoskodott. Utja egy kocsmá elött vezetett el, ahonnan két italos férfi rontott rá. Szabó Mendel hatvanéves, de hetvenet mutat, pajezze és szakálla már hófehér. Nem sokat értett abból, amit támadói mondtak, mert csak jiddisül beszél. Hamarosan verekedés támadt, helyesebben: verés, a verkedés ugyanis egészen egyoldalú volt: a két támadó verte Szabó Mendelt. Tömeg gyűlt egybe, Szabó Mendelnek segítségére siettek a járőrök, mire az egyik támadó szedte az irháját. Rendőr is

jött, aki véget vetett a verkedésnek. Leigazoltatta az embereket. Az egyik támadó, bizonyos Cămpian nevezetű, olyan iratot mutatott fel, ami fölöttébb imponált a rendőrnek: szalutált és engedelmesen teljesítette, ami a támadó ur mondott. Elmentek a kerület rendőrségre. Miután pénteken hivatalos ünnep lévén, a hivatalos helyiségben nem tartózkodott senki, ez a bizonyos Cămpian, aki az uccán hozzácsatlakozott barátaival együtt most már harmadmagával volt, bottal és szíjjal félholtra verte a hatvanéves Szabó Mendelt.

Szabó Mendelt végül kiengedték a részeg

verekedők, akiknek egyike a rendőrség ki-nevezett tisztviselője. Ez Cămpian ur, akit felsőbb tisztviselőnek is igazoltattak, de elő-állítására után szabadlábrahelyezték. Szabó Mendelt pedig családja hazaszállította és dr. Hossu városi orvossal látta el a sebeit. Eszerint Szabó Mendel három héten túl gyógyuló sebeit szenvedett a verés következtében.

Ez volt pénteken. Szombatra azonban Szabó Mendel, vagy mint a hitközségnek nevezik, reb Mendel, állapotában rosszabbodás állott be. A láza növekedett, hidegrázás gyötörte. Délben a láb 40 fokra szökött fel. Kezelő-orvosa ijedten állapította meg a rosszabbodást, ami aggasztó, a beteg előrehaladott korát és gyenge szervezetét tekintve. Ennek ellenére az orvos remél...

A kis szoba tiszta, mint amilyen tisztának szombaton lennie kell egy sakter szobájának. Nyöszörgő aggastyán ül az ágyban és jaggat. Hetvenévesnek látszik.

— Fercig — nyögi panaszosan, ezzel jelezve, hogy negyvenfokos láza van. A fehér szakáll sötétül kék és vörös zudódások virítanak elő.

Fia mondja, mutassa meg nekünk a sérüléseit. Reb Mendel megfordul az ágyban. Erről a megfordulásról külön fejezetet kellene írni. Megfogózik az ágy szélében, mert fáj a mozdulat. Féloldala dölve, reszkető kézzel fogja meg ingét és fedi fel a hátát. Hatalmas kéklő zudódás ékteleníti a hatvanéves öregember testét. Bot és nadrágszíj nyomja. Nyugalomra vágyó, öreg test, amelyet megverték. Hivatalos helyiségben.

A család feljelentést tett. Dr. Klein Miksa ügyvéd az ügyszésgen indította meg az eljárást hivatalos hatalommal való visszaélés és súlyos testi sértés vádjával Szabó Mendel támadói ellen. Ezenfelül a hivatalos fórummal, amelynek a főverekedő is tagja, fegyelmi eljárás megindítását követelte beadványában.

Jogi uton van az ügy. Ez ennek a rendje és módja.

Az olvasó számára marad fenn azonban annak megítélése, hogy azok a bizonyos emberi jogok, a minden írott törvénnyel nagyobb iratlan törvények hogyan érvényesülnek a félholtra vert reb Mendel esetében.

Aki most nyöszörgve borogtatja sebeit és lázcsillapítót szed egy kis zsidólakta ucca egyszerű, tiszta szobájában... (—lay)

— Idéges embereknek és lelkibetegeknek az igen enyhén ható, mindig megbízható természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomorral egy pohárral bevéve — rendes balmi működést, jó emésztést és legendó étvágyérzetet teremt. Az orvosok ajánlják.

Credálatos találmány!
Jelentenek az új PRIMEROS BRILLIANT EXTRA PRIMISSIMA-k 5 évi kezesség mellett, ami a tartósságát illeti! Győződjön meg ön maga, kérjen csak valódi

Primeros
Gum..?

Ismerje meg Spanyolországot! Földjének és városainak szépségeit!
Rokonszenvedés, derék, szerencsétlen népét! Olvassa el

SZABO IMRÉ:

TOLEDO

című érdekes regényét, melynek háttérben felbontakozik a régi és mai Spanyolország. Egyszerű kötet ára 40 lej. Számozott példány 80 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

SPORT

Crisana—Universitatea

Cluj, október 17. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság őszi fordulóján ma Clujon a Crisana—Universitatea mérkőzés került eldöntésre. A Crisana régi ismerőse Clujnak és arról nevezetes, hogy az Universitateának mindig igen komoly ellenfele volt ugyanígy, hogy a cluji pályát mindannyiszor sikerrel hagyta el. Az eddigi találkozók során ugyanis az Universitatea még egyszer sem győzte le az oradeai együttest, a legjobb esetben a mérkőzés eldöntetlenül végződött. Ezzel szemben a Crisana számtalanszor győzött az Universitatea ellen egy Oradean, mint Clujon.

Hogy a Crisana ezen sikeresorozata az Universitatea ellen folytatódik-e, az a mai mérkőzésen fog eldőlni, amely délután pontosan 3 órakor kezdődik. Az Universitatea a következő összeállításban játszik:

Sepsi, Borgea—Iancovici, Golub—Gain—David, Draga—Putnic—Szaniszló—Ploesteanu—Surasiu.

Haggibbor—Unirea

A Crisana—Universitatea mérkőzésen kívül ma igen változatos labdarugóprogramja van Cluj sportéletének. A részletes program:

Kispálya. Reggel 9 órakor Avram Iancu—Turnatoria ifj. bajnoki, 11 órakor Haggibbor—Unirea kerületi bajnoki, délután 1 órakor CAC—Haggibbor ifjúsági bajnoki.

Nagypálya. Reggel 9 órakor CSMC—Reuniunea kerületi bajnoki, 11 órakor CAC—CFR C) liga, délután 1 órakor Universitatea—Turnatoria ifj. bajnoki, 3 órakor Crisana—Universitatea.

Károly király születésnapját ünnepelték tegnap Romániában, amely alkalomból Brasovban érdekes sportesemény megrendezésével örökítették meg a napot. Brasovból ugyanis stafétaváltással aranyplakettet vittek Károly király sinaiai kastélyába. A Brasov—Sinaia utat tizenkét atléta tette meg, akik egyenként öt kilométert futottak. Az utolsó futó, aki öfélésgének a plakettet átnyújtotta, I. Moldovanu professzor volt.

A párizsi Racing Roubaix három angol játékosra követelte, hogy a devalváció miatt lezsugorodott fizetésüket a klub állítsa vissza a régi alapra. A klub nem volt hajlandó, mire a három angol úgy otthagya Roubaix-t, hogy még a kapufától sem vett búcsút.

Rádió közvetítik a cseh-magyar válogatott mérkőzést. Budapestről jelentik: A vasárnapi prágai magyar-cseh Európa Kupa mérkőzést a budapesti rádió vasárnap este 7.45 órakor (keleteurópai időszámítás) viaszlemezről közvetíti.

Szabadalmakat előkészít és kieszközöl

gépészeti és vegyészeti tárgyat is

MARKO V. okl. gépészmérnök
műszaki irodája
CLUJ, Calea Regele Ferdinand 43—45.
Telefon: 453. Telefon: 453.

Mindenki, aki **előre** rendelkezik és a szegény ember is a jól végzett **munka** gyümölcsét élvezheti, aki **élet** biztosítást köt és **vagyon**át is biztosítja. Csak úgy érezheti magát **biztonságban**

Tűz, földrengés, villám, jégverés és egyéb elemi csapások

okozta károk ellen, ha a

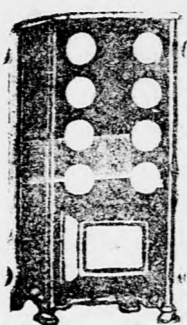
„NAȚIONALĂ”

Általános Biztosító Társaságnál

köti meg biztosítását.

A társaság alapított 1882-ben, teljesen befizetett alaptőkéje 25.000.000 lej. Tartalék- és biztonsági alapjai az 1934 dec. 31 évi zárszámadás szerint 210.188.329 lej tesznek ki és műveli az összes biztosítási ágazatokat és pedig a fentiekben kívül baleset, betöréssel, autózavarosság, üvegtörés és szállítmány biztosításokat is elfogad. Képviselet minden városban van.

A cég bejegyeztetett az ilfovi törvényszéknél 7—1884, sz. alatt. Alapítási okirat közzététele Mon. Of. 245—1882, valamint a módosítások a Mon. Of. 44—1883, 15—1890, 12—1906, 11—1907, 106—1919, 41—1921, 118—1924, 43—1931, 50—1931, 163—1933 és 172—1933 számában.

Sok Tízezer megelegedett vevő bizonyítja, hogy a

ZEPHIR

kályha az összes kályhák között a **10 LEGJOBB** 24 kilogram fával fűt egy normál szobát 24 órán át

Gyártja: Szántó D. és Fia, Oradea

Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket.

Képviselet: BARZEL vaskereskedés Piața Mihai Viteazul 13.

SZÍNHÁZ-FILM

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Érettségi olcsó helyárrakkal

Fodor Lászlónak nagyhírű vigjátéka, a tavalyi szezon legnagyobb sikere vasárnap délelőtt olcsó helyárrakkal kerül színre. Minthogy vasárnap 3 órakor és 9 órakor

Tanase revütársulata játszik a színházban, ezen a napon a magyar társulat csak két előadást tarthat: az Érettségit és délután 6 órakor a Csárdást.

Tudnivalók a Csárdás operettől

- A Csárdás szövegét Szilágyi László a legjobb operettlibrettista írta.
- A Csárdás zenéjét Buday Dénes, a neves muzsikus szerezte.
- A Csárdás az első operett, amelyet forgószínpadon mutatnak be.
- A Csárdás Budapestben túl van már a századik előadáson.
- A Csárdás operettben úgy a magánszereplők, mint a görők egész serege új toalettet mutatnak be.

- A Csárdás 14 táncszáma valóságos szenzáció.
- A Csárdás rendezője Gróf László, a zenekart pedig Schreiber Alajos vezényli.
- A Csárdás „rajkó-zenekara”, amely még sohasem szerepelt színpadon, frappirozni fogja a közönséget.
- A Csárdás az ezidei szezon nagy operettságeré.
- A Csárdás a jövő héten is, — pénteket kivéve — minden este színrekerül.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Vasárnap d. e. 11: Érettségi. (33-adszor. Olcsó helyárrak.)
D. u. 3: Tanase revütársulatának előadása.
D. u. 6: Csárdás. (Másodszor.)
Este 9: Tanase revütársulatának előadása.
Hétfő fél 9: Csárdás. (Rendes bérlet 6. sz.)
Kedd fél 9: Csárdás. (Negyedszor.)
Szerda fél 9: Csárdás. (Ötödször.)
Csütörtök délután 5: Méltóságos asszony. (Olcsó helyárrakkal.)
Este fél 9: Csárdás. (Hatodszor.)
Péntek fél 9: Ejjeli menedékhely. (Gorkij Maxim 4 felvonásos színműve, a világ-irodalmi ciklus előadása. Bérletiszűnetben, rendes helyárrakkal. Rendező Kádár Imre. A főszerepekben Harmath Jolán, Fényes Alice, Bárdi Teréz m. v., Czopán Flóri, Miklóssy Margit, Kovács György, Tóth Elek, Forgács Sándor, Jenő János, Tompa Sándor, Csóka József, Fülöp Sándor, Deésy Jenő, Borovszky Oszkár, Nagy István, Lantos Béla, Dancsó György.)
Szombat délután 4: Hajduk hadnagya. (If-

jusági előadás, olcsó helyárrakkal.)
Este 9: Csárdás. (Hetedszor.)
Vasárnap délután 3: Marica grófnő. (Főszerepben Solymosán Magdával, olcsó helyárrakkal.)
Délután 6: A néma levente. Huszonhátdszor.)
Este 9: Csárdás. (Nyolcadszor.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Vasárnap, október 18 (este): Carmen. (Emil Marinescu tenorral.)
Hétfő, október 19: Denevér. (Uránia Badescu szopránal és Dinu Badescu tenorral.)
Szerda, október 21: Borgia. (Nanu szopránal és Dinu Badescu tenorral.)
Péntek, október 23: A berlini Kamarazenekar hangversenye.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, vasárnap: Gulliver a törpék országában. Mindenki filmje, szegény, gazdag, kicsi, nagy meg kell néznie. Szovjet film-alkotás. Magyar feliratok! Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9 órakor. Műsor előtt legújabb Fox világhírű és „Romániai aktualitások”.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

3 film — 1 helyárral. I. Szárnyas titánok. Báró Richthofen, a levegő hősné drámája. W. Baxter, Conchita Montenegro, II. Válgunk el. Különleges vigjáték. Genger Rogers-sel és Fred Astaire-vel, kik bemutatják a legújabb táncot, a Continentalt. III. Journal. Mindhárom film román-magyar felirású. Helyárrak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.
3 film egyszerre, román és magyar feliratokkal: I. Prágai vámpír. (Grand guignol). Lugosi Béla, Lionel Atwill, Lionel Barrymore, Elisabeth Alan. II. Vig özvegy. Uj kópia. Maurice Chevalier, Jeanette MacDonald. III. Journal. Helyárrak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

A MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Szombattól a Fekete rózsák és Kismama. Hétfőn, kedden közkívánatra csak két napig: I. A fekete rózsák. II. A kismama. Gaál Franciskával.

A legizletesebb vegetárius ételek a Schwartz Ignác vezetése alatt álló „Flóra” vegetárius étteremben kaphatók. Rendkívül olcsó abonoma árak: 3 fogásos ebéd 20 lej, vacsora 12 lej. Str. Gherescu 7. (Kereskedelmi Akadémia során.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetéseket előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Gyermeknek mellé keresek zsidó leányt, aki szabad idejében a háziasszonyoknak is segíthet. Meisner Cluj, Str. Maloasa 5/f.

Kiadó üzlethelyiség azonnalra. Piața Mihai Viteazul 30. Uj sarokházban.

Utazó, aki a fűszer- és csemegeszakmában jól be van vezetve, perfect román, magyar, német levelező és könyvelő utazói vagy bármilyen más állást keres. Szabó Farkas Reghin, Str. Saguna 42.

שׁוֹיב בעל חפלה בעל קר א ומוגד מיט אינטער קנה וונט פאסטן פיר אדולפ פריזאנט Prizant Adolf Sighet, Str. Oct. Goga 38.

Délamerikai 31 éves állampolgár, ki rövid ideig tartózkodik Európában, feleségül venne jobb házból való zsidónót, némi készpénzzel, aki vele Délamerikába visszatérne. Ipari foglalkozással bírök előnyben. Válasz címmel és fényképpel „Discretio” jellegére a timisoara kiadóhivatalhoz. Timisoara, I. Str. Gen. Grigorescu I. II. 12.

Kifutófiút keres Importul, Cluj, Str. P. David 18. Románul tudók előnyben.

Kiadó november 1-re 3 szoba, hall, 2 szoba, hall és 1 szobás előszobás összkomfortos lakások, valamint üzlethelyiség. P. Mihai Viteazul 14.

Aludi Maar-féle prima gyümölcsfák egyedül nálam szerezhetők be és jegyezhetők elő. Tölges orgonák, diszfák, díszbokrok, két éves rózsafák. Grieger, Regele Carol 37—39.

Héber, német oktatás ugy kezdőknek, mint felnőtteknek. Bárhova megyek próbára díjtalanul. Cim a kiadóban.

Szörmek és választékban. Bundák készítését, javítását legolcsóbban vállalom. Galléroszások a legújabb bécsi modellek szerint készítek. Bixenspaner szörmeszalon Regele Ferdinand 3, szembe a kapuvál emeleten.

A legkínzóbb, legolcsóbb, legizletesebb vegetárius ételek, valamint legfrissebb cukrászsütemények, gesztenyepüré, disztorta, teasütemények ADLER-nél kaphatók. Regele Ferdinand 22, I. emelet, balra.

שׁוֹיב אדער אחרון וואלטן מיר איינגעלערנט שחיטות אין אויטע פאסטן מיט אשידן פאר- בייען. ברייערען: Primrabinatul Seini, Jud. Satmar.

Hivatalnoknő vagy hivatalnok számára különbejáratú butorozott szoba, fűdőszoba, háználattal, uri magánháznál, magányos özvegy-nél kiadó. Oradea, Str. Tudor Vladimirescu 4.

Villanyörre berendezett ort. kóser szalámi-gyár összes gépekkel 50.000 lejért eladó. Értekezni Glücknél, Simleul Silvaniei.

Béniülne ötvenleji izr. agglégény, volt gyári főkönyvelő-levelező, nyelvismerettel, megfelelő üzletbe, lehetőleg özvegyhez (szelidlekül). Levelek „Szolidnak” jellegére a kiadóba.

38 éves, művelt és vallásos nőtlen exportkereskedő, szép vagyonnal és biztos egzisztenciával keres megfelelő feleséget 300.000 lej hozománnyal. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő irodánál Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

Veszek nyomdát, könyvkötészetet, kartonázást, egészben vagy részben (gépeket, anyagot, stb.) Tipografia „Victoria” Bucuresti, Calea Rahovei 19.

Árleltési hirdetés

A „Bestyén Dávid és Neje” Zsidóközház Cluj ezennel pályázatot hirdet a kórház kóserhusellátásának fedezésére. Pályázni óhajtok kéretnek ajánlataikat legkésőbb f. hó 25-ig a kórház irodájába beadni. A szállításhoz szükséges részletes felvilágosítások a kórház irodájában megkérhetőek. Cluj, 1936 október 16.

Dr. Fenichel Mór Weingerger Henrik igazgató-főorvos sk. gondnok sk.

HIR

Az Uj ORV

Az Örvény c. fra... az a káprázatos... amely annyira jelle... zetet. Érezzük Fr... gyében a virágba... dámságát, az örök... tunk elegáns szaló... talság torna és usz... tancsét firtós hang... esónakon. Mindezel... nak egy fiatal há... egy filmnek, mely... riem áldozatát és... szerlem győzelme... megtud bocsátani t... hasonlók filmek hó... közönséget a mozi...

— Mihály vajda Miklós herceg kate... euresitből jelentik... égek után Paul A... az uralkodó elé... Mihály vajdának ö... kéziratot. A vajda... tották be. Az u... Miklós hercegnek... itöltött 25 év utá...

— Bőséges esőz... lentik: Holnapi idő... majd emelkedő ir... kkozó felhőzet, ny... keleten, enyhe szé... biában, bőséges es... ban, Moldovában, és Dobruzdzában hőmérséklet.

Nagy ki vásár a Keresk októbe

50%-os kedvezmény Nagy kedvezmény ingy

— Dr Mayer E... jelenti: Dr Mayer tartotta meg elő... mából a helyies... sig megtelt pads... gának minden ré... zervatívabb körü... a romániai zsid... Fuchs Nándor, a pár meleg szóval... dr Ebner expozé... helyzetéről. Megré... sies kitartást... mellyel a jisiv... ródve folytatta a... gások egész ide... kezdetén a telav... mártir sirja volt... ben áldozták éle... már bizonyosan... cella, mely az... vont szánva. E... bentünk és a... mi az ő harcaik... Ebner előadása... zsidóság helyzete... kongresszusról, ... hez juttatta a v... vel ajándékoz... után azonnal me... bergi kirohanás... dat, mely benn... nosit. Végül a... nos fejtegetések... másfélórás elő... hallgatóságát h... nem akart elül... dése. Dr Halász... natot szakvakban... netet a felejthe... juttatta, hogy... és fogja most... kalma volt vet... kedni és az ősz... még ily hamar... zsidóságának kö... mosan ütök dr... ahol a vendég... formálta társas... mainak valószi...

UJ KELET Legújabb hírek

Sikert ígér Beck párizsi utja

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

pen rendelkezésre állának annak a hatalomnak, mely Belgiumot védi a támadóval szemben.

Winston Churchill a német fenyegetésről

London, október 17. Winston Churchill tegnap Eppingben beszélt, ahol kijelentette, hogy Anglia és Franciaország jelenleg együtt éppen olyan erősek, mint Németország. A többi, a Népszövetség alapokmánya által egymáshoz fűzött kormány segítségével Franciaország és Anglia várhatóan alkothatnak a támadás ellen és elháríthatják a fatális katasztrófát. Jövőre ez már túl késő lesz, mert akkorra a német hadsereg tulsúlyban lesz.

A Daily Telegraph szerint Anglia légi fegyverkezését ismét növelni fogják.

Beck lengyel külügyminiszter tegnap Párizsból visszaérkezett Varsóba. Ebből az alkalomból a lengyel vezérkar lapja, melyet Rydz-Śmigły tábornok szócsovének tekintenek, azt írja, hogy a francia-lengyel viszony szempontjából Beck párizsi tárgyalásainak kézzelfogható hatásai lesznek katonai, pénzügyi és politikai téren egyaránt. Francia részről szintén jelentősnek mondják Beck párizsi tárgyalásainak eredményeit. Meglehetősen feltűnést kelt az a hír, mely tegnap egy másik párizsi külügyminiszteri látogatással, Litvinov orosz külügyi népbiztos látogatásával kapcsolatban kelt szárnyra. Litvinov, e hírek szerint, a spanyol helyzettől tárgyalta a francia külügyminiszterrel és megállapodást akart létrehozni Katalónia függetlenítése érdekében. A francia külügyminiszternek a szovjetorosz kívánságra adott válaszáról semmit sem tudnak.

A druz banditák zavarognak még Palesztinában

Jeruzsálem, október 17. Két angol őrszolgát Akra közelében banditák támadták meg. Egy angol tiszt és egy katona könnyebben megsérültek. Egy angol repülőgépet, amely résztvevett az ütközetben, eltaláltak a banditák golyói, úgy, hogy kényszerleszállást kellett végeznie. A harc során három bandita megsérült. Valamennyien a Palesztinában zavaró druzok köréből kerültek ki.

Autonom kormányt követelnek a skótok

London, október 17. Montrose lord, a skóciai liberális parlamentek értekezletén autonóm skót kormány felállítását kérte. Határozati javaslatot fogadtak el ebben az értelemben, rámutatva arra, hogy Skóciának autonóm kormányra van szüksége, miután az angol parlamentek tulságosan el vannak foglalva a birodalom védelmével és külpolitikai gondjaival.

Zeletzki Bucuresztiben

Bucuressti, október 17. Az igazságügyminisztérium hivatalos kommunikét tett közzé, amely szerint Bruno Zeletzki engedélyt kapott arra, hogy a fővárosba utazzék 48 órára, családai ügyek elintézésére és hogy az orvosokkal megvizsgáltsa magát. A lapok valószínűnek tartják, hogy Zeletzkit közelebből amnesztiában részesítik.

Ármaximálással, a spekuláció elleni intézkedésekkel és az álhírterjesztők megbüntetésével akar végetvetni a kormány a folytonos drágulásnak

Pop Valer újra megkezdi a román elemek a magánvállalatoknál való elhelyezését. Megszigorítják az idegen-ellenőrzést

Bucuressti, október 17. (Az Uj Kelet tud.) Mint tegnapi számunkban megírtuk, a kormány erőteljes intézkedéseket kíván tenni a spekuláció megakadályozására. Mint a Curen-tul írja, a vonatban tartott minisztertanácsról kiadott jelentésben foglaltakon kívül a kormány tanulmányozás alá vette a hitel újjáélesztésére vonatkozó törvényjavaslatot is, melynek fontosságáról Cancioy pénzügyminiszter beszélt.

Szombaton délelőtt az ipar és kereskedelmi minisztériumban Pop Valer és Iuca miniszterek megbeszéltek azokat az intézkedéseket, amelyeket a spekulációról szóló törvény értelmében lehet hozni, hogy mindenféle áruspekulációnak elejét vegyék. Hétfőn a kormány intézkedéseit már nyilvánosságra is hozzák. A miniszterek megállapították, hogy a spekuláció megakadályozására nem kell új törvényt, mert a régi törvényben foglalt és megfelelően alkalmazott intézkedések meghozhatják a kormány által kívánt eredményt. Lehetséges, hogy

néhány elsőrendű szükségleti cikk, első sorban az élelmiszerek árát maximálni fogják.

A minisztertanács megállapította, hogy szigorú intézkedésekre van szükség az álhírterjesztőkkel szemben. Valószínű, hogy a jövő héten már meg is jelennek a kormány ilyen értelmű intézkedései. Ami az ármaximálást illeti, közgazdasági körök feltevése szerint azokat vidékenként fogják alkalmazni.

Újra a nemzeti munka-védelem Ugyancsak napirendre tűzte Pop Valer a

román munka védelmének kérdését is. A miniszter ma Moteanu képviselővel, a román alkalmazottak elhelyezése ügyében kiküldött bizottság elnökével tárgyalt, akivel együtt elhatározták, hogy a tartózkodási engedélyek kiadásával kapcsolatban a következő intézkedéseket hozzák:

A jövőben nem engedélyeznek semmiféle hosszabbítást, ha az a törvény határozott előírásainak ellentmond. (A nemzeti munka védelmére vonatkozó törvényről van szó). Az iparügyi minisztérium a belügy- és munkaügyi bizottságoktól át a minisztérium által megbírságot csegek és vállalatok névsorát, hogy a minisztérium engedélye nélkül kiadott meghosszabbító engedélyeket revízió alá vehesse.

Készül a trónbeszéd A Curen-tul úgy tudja, hogy a legutóbbi minisztertanácsán általánosságban kidolgozták a trónbeszédet, amelynek megszövegezésével Tatarescut bízták meg. Végül elhatározták, hogy október 27-ig az összes minisztériumoknak be kell terjeszteniük azokat a törvényjavaslatokat, amelyeket a parlamentben megakarnak szavaztatni.

Sinaiaaból való elutazásuk előtt Tatarescu, Antonescu és Inculc felőlrás kihallgatáson voltak az uralkodónál. A parlament összehívése előtt a király számos politikust fog kihallgatáson fogadni.

Orheiben ma a liberális párt nagygyűlést rendez, amelyen Inculc, Anghelescu, Costinescu, Pop Valer, Nistor, Negura, Mosoiu és Bejan miniszterek vesznek részt. A kormány tagjai a gyűlés alkalmával megbeszélést is fognak tartani.

ROYAL slágermozgó. Ma, vasárnap és a következő napokon: **Gulliver a törpék országában** Szovjetfilm. Magyar feliratok! Fősz. egy ember és 2000 báb, melyek élnek és mozognak. Vasárnap délelőtt matiné: A TAVASZ EBREDESE. SIMONE SIMON.

Tízezer certifikátot kért az exekutív a palesztinai kormánytól

Kormánykörökben kedvezően fogadták az exekutív előterjesztését. Aggodalmak az arab királyok intervenciója miatt. Újra megindultak a zsidó földvásárlások

London, október 17. A kormány hivatalos kommunikében közli, hogy hétfő óta nem fordultak elő rendbontások Palesztinában. Ugyanekkor a Reuter jelenti, hogy az angol kormánynak nem áll szándékában csapatokat visszavonni Palesztinából, ami világosan mutatja, hogy Angliának messzeszemű számításai vannak a palesztinai csapatösszevonással. Jeruzsálemi jelentés szerint Fauzi Bey Kaukadj, a szíriai és palesztinai terroristák vezére — akiről megírtuk, hogy elmentek az országból — Transzjordániába szökött és menekülése előtt nyilatkozatot tett közzé, melyben

felszólítja az arab felkelőket, hogy engedelmessékedjenek az arab királyok és a legfőbb palesztinai arab bizottság felhívásának és szüntessék be a terrort.

A palesztinai héber sajtó egyöntetűen hangsúlyozza, hogy az arab sztrajkmozgalom kudarcba fullt, ugyanakkor kritikuskák találja az arab uralkodók intervencióját Palesztina belügyében és ennek lehetővé tételéért élesen támadja az angol kormányt. A Davar, a munkásság lapja megállapítja: „Kemény harc előtt állunk, amiért egyedül a palesztinai kormány felelős.”

Az angol sajtó az arab királyok intervenciójáról

A londoni sajtó is keletlenül fogadja az arab királyok szerepét a palesztinai helyzet alakulásában. A Daily Express többek

között a következőket írja: „Az arabok azt állítják, hogy Angliának a jövőben minden palesztinai kérdéssel kapcsolatban az arab országok tulságos szövetségével lesz dolga. Ezen át törekedtek arra a palesztinai arabok, hogy Ghazi királyt, Ibn Szaudot és a többi arab uralkodókat valami módon bevonják a palesztinai érdekszférába. Ez most sikerült nekik. Egyesek szerint a sztrájk megszüntetése egyidejűleg háttámadás is az angol tekintély ellen a Közép- és Közelkeleten.”

A Times is megállapítja, hogy a megkönnyebbülés érzetét, amelyet a terror megszüntetése váltott ki a zsidók körében, zavarja az aggodalom az arab államok intervenciójától várható következmények miatt. Remélhető, hogy az angol kormány nem mulasztotta el kijelenteni, hogy nem ismeri el az arab királyságok jogát a formális intervencióra.

A „Manchester Guardian” szerint különböző utak vannak a palesztinai meggyezésre, de semmiesetre sem lehet ilyen ut, hogy a zsidóság állandó kisebbség maradjon Palesztinában.

Brodetsky beszéde

Brodetsky professzor, acionista exekutív tagja politikai expozét tartott Londonban és többek között a következőket mondotta:

— Palesztina nem lehet új gettó, már pedig az volna, ha lezárnák a bevándorlást. Az ország kantonizálása is zsinó és arab részre,

BUNDÁT SZŐRMÉT

a legújabb divat szerint vásárolhat:

WEISZ ERNŐ

szőrmeszalon CLUJ,

Gólya-palota

egyvet jelentene azzal, hogy a Zsidó Nemzet Otthon megmerevedik mai méreteiben.

Ami ma Palesztinában van, csak első alapja a Zsidó Nemzeti Otthonnak. A Nemzeti Otthon fogalma alatt átfogó, nagy nemzeti élet értendő Palesztinában. Sohasem fogjuk kevesebbel beérni, mint azzal, hogy szabad és egyenjogú nemzet legyünk Palesztinában.

Nem akarunk védtelen kisebbség lenni, amellyel azt csinálhat a többség, amit akar.

Amerika jogot formál a palesztinai helyzet megvizsgálására

Newyork, október 17. Copeland szenátor cikksorozata után a Hearst-sajtó most Warren R. Austin szenátor cikkeit közli. A Palesztinában járt amerikai politikus első cikkében hivatkozik arra az egyezményre, amely 1924-ben jött létre Anglia és Amerika között a mandátumok kérdésében és hangsúlyozza, hogy ez az egyezmény feljogosítja az amerikai szenátust, hogy megvizsgálja a palesztinai helyzetet és véleményt mondjon a mandátum végrehajtásáról.

10.000 certifikátot kért az exekutív

Jeruzsálem, október 17. A Jewish Agency exekutívje átnyújtotta előterjesztését a kormánynak az 1936 október—1937 márciusi félévre esedékes certifikát-kvótára vonatkozólag. Az Agency 10.000 certifikátot kért a kormánnytól.

Hír szerint kormánykörökben jóindulatlag fogadják az Agency előterjesztését és a kormány gazdasági szakemberei is indokoltan találják az exekutív igényét.

Az Islamia című lap jelentése szerint a zavarások alatt félbeszakadt zsidó földvásárlások újból megindultak. Két arab notabilitás nagyobb földterületeket adott el az utóbbi napokban a zsidóknak.

LEGUJABB SPORT

A Juventus legyőzte a Venust!

Juventus—Venus 2:1 (1:1)

Bucuressti, október 17. (Az Uj Kelet tud.) Szombaton játszották le Bucuresztiben a Juventus—Venus nemzetibajnoki mérkőzést, amelyet nagy meglepetésre a Juventus nyert meg 2:1 (1:1) arányban.

Négyezer néző előtt, dr Ciurel (Cluj) bírskodása mellett indult a mérkőzés, amelynek 28. percében Vajda megszerezte a vezetést, a 40. percben azonban Humis kiegyenlített. A második félidő 9. percében De Vittore közlőrl a Juventus második gólját lövi és ezzel be is állítja a végeredményt.

A győztes csapat óriási lelkesedéssel felelt a játékba és ennek köszönheti hatalmas, megérdemelt sikerét, amelynek révén az utolsó helyről elkerült, megelőzve a cluji Victoriat, amely a 12-ik helyre került. A Venus veresége révén egyébként az élen levő Ripensia pozíciója alaposan megerősödött.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó S. R. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 14. Telefonszám: 8-64.

CENZURÁT

Ma, vasárnap Keren Kayemeth te adélután a Cristal Palaceban